

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc. — Manuscrisuri nu se
returnează.
INSERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele Birouri de anunțuri:
în Viena: M. Duka, Heinrich
Schick, Rudolf Kose, A. Oppels
Nachfolger; Anton Oppels;
Dumăscu, în Budapesta: A. V.
Gölsberg, Eckstein Bernat; în
București: Agence Havas, Suc-
cursale de Roumanie; în Ham-
burg: Karoys & Liebmann.
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 6 cr. și
30 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarifă și învoiașă.
Reclame pe pagina a 3-a o
serie 10 cr. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĂR DE DUMINECĂ 31)

„Gazeta” ieșe în da-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la ad. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30: etagiu
I: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă. Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 cr. v. n.
sau 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 172.—Anul LIX.

Brașov, Duminecă, 4 (16) August

1896.

Epistolă deschisă

cătră toți aceia, cari sunt provocați să
mergă la expoziția milenară din Budapesta.

Intrebat din unele părți, ce
se facă: să urmeze provocării de-a
merge la mileniu ori să nu-i urmeze,
am crezut neapărat de lipsă a da
pe această cale următorul răspuns
pentru toți cei ce vor voi a-l în-
telege:

Celor ce se plâng, că nu știu
ce se facă, fiindcă până acum au
stat bine cu acei notari și solgăbirii,
cari îi provocă și stăruesc din toate
puterile, ca să mergă la mileniu,
amenințându-i, că de nu-i vor as-
culța li-se va tăia și strica prietenia,
— le aducem aminte fabula nevăs-
tuiceii cu economul: Un econom prin-
dând adevărat în șura sa o nevăstuică
voia să o omore. Nevăstuica însă se
ruga dîcînd: „Nu mă omori, omule,
că doră nu-ți fac nici un rău. Dim-
potrivă, îți fac bine, căci prindînd,
omorînd și mîncînd șorecii, scapă
neatinse bucatele tale”. — „Tu nu
mîncîci șorecii, ca să mă faci mie
bine”, răspunse economul, „ci îi mî-
nîncîci ca să te hrănesci pe tine”. —

Nu vă sunt buni și pretinoși acei
notari și solgăbirii, ca să vă facă
voul bine, ci ca să se susțină și fo-
loșescă pe sine. Pe cât timp îi veți
linguși, le veți face toate voile, îi
veți ospăta și nu veți merge la
„Măriile lor” nici odată cu mîna
gólă, vor fi buni, prietinoși, vă vor
lăsa chiar să asupriți pe conaționali
voștri, și, chiar de nu veți merge la
Peșta, chiar de nu-i veți asculta, ei
se vor feri de-a strica prietenia cu voi.

Eră celor ce până acum au stat
rău cu notarul și solgăbirul, și cred,
că decă îi vor asculta și vor merge
la mileniu vor dobîndi prietenia lor
și va înceta totă ura și persecuți-
unea, le aduc aminte vorba, pe care
o cunosc și ei ca și mine: *Lupul
schimbă pîrul, dîr năraunul ține*.”

Nu le credeți! Aduceți-vă a-
minte, câte făgădueli au făcut ei și

ai lor înainte de-a ajunge la gu-
vern: că vor imputina dările, că vor
ieftini sarea, vor cassa și alunga fi-
nanții, vă vor lăsa să puneți și cul-
tivateți tăbac, că fișpanii — fiind ei
marî proprietari — nu vor trage
nici o plată, că solgăbirii nu vă vor
mai cita la scaunele lor, ci ei înșiși
vor veni în satele voștre cu căruțele
lor — fiindcă mai toți au căruțe și
încă cu câte patru cai, și acolo vă
vor împăca și judeca, ca să nu mai
pierdeți timpul cel scump de lucru,
alergînd și așteptînd pe la ușile lor
în vînt, în plîoia și furtună, și mai
rar în vreme bună.

Ce s'a ales din toate aceste pro-
misiuni? S'a ales aceea, ce se va
alege și din prietenia, ce vi-o pro-
mit astăzi decă veți merge la Buda-
pesta. Și adevărat cum? Poteți fi cine-
va așa de găgău, ca să credă, că
decă va merge la Peșta, solgăbirul
il va scăpa de juculeț, decă nu va
fi făcut, ori, plătit prismele (holum-
burile), ori decă nu va fi plătit da-
rea de cătăniă, sau va fi fost prins și
judecat pentru prevaricațiune în pă-
dure? Nu cumva va fi amestecat cine-
va a crede, că decă va merge la
Peșta, îi va scăpa notarul și solgă-
birul feciorul de cătăniă și alte de
asemenea? Ați uitat ore vi ceea
ce cu toții ați auzit din gurile ma-
melor voștre: că „făgădușul înțeleptu-
lui e bucuria nebunului?”

Eră decă rivnesce care va la
vre-o primărie, jurăție, inspectorie,
pădurărie, ori alte slujbe de acest
fel, cari atîrnă dela bunăvoința sol-
găbirului, și nu dela meritele și vred-
nicia omului, apoi eu cred, că va
face mult mai cuminte, decă va pune
de-ocamdată la o parte banii, ce ar
fi să-i cheltuească cu drumul pe la
Budapesta.

Apoi să nu credă cineva, că
drumul la Budapesta ar costa puțin.
Pune mai întâiu 5 fl., cari se cer
pentru dusul, adusul și ținutul două
șile acolo, alți 5 fl., cari negreșit,
că are să-i spezeze pentru mîncare

și pentru câte-un pahar de bere, ce
trebuie să-l ia omul după mîncările
cele gătite negreșit cu carne de cal.
Dîc cu carne de cal, pentru-că nu-și
pote omul închipui, cum ar pute da
cineva, cu câștig, mîncare pentru
un floren în 2 șile, când se scie, că
carnea de vită costă în Budapesta
70—90 cr. chilogramul.

Apoi știut e, că expoziția nu e
alt-ceva, decă un mare tîrg de țără,
unde în loc de șatre sunt palate,
nu de zid ori marmoră, ci numai de
scînduri spoite. În acestea se află
tot felul de marfă: pipe de cele cu
ciutură, săculețe de tabac de cele
cu ciucuri, lungi cum veți fi vădut
că pîrtă feciorii de Ungur și încă
cineva — cred că găciți cine. Apoi
cuțite, — dîr nu cu teacă, cum pur-
tau mai de mult tinerii noștri, —
săbii, pistole cu 10—12 focuri. Cine
vîdînd aceste minuni se nu se
bage dator pentru a-și cumpăra un
astfel de pistol? Cine se trecă prin
Peșta și se nu-și cumpere cel puțin
o pipă frumósă de spumă cu țeve
lungă, drept aducere aminte de dun-
gile, ce le va fi vădut tipărite pe
spatele tatăne-său de aceste țevi. Și
cumpărînd omul astfel de nimicuri,
se pomenește cu o cheltuie de
10—20 fl., mai pune lîngă ei alți
10 fl. cu dusul și costul, și etă 30
fl. păpați!

Ei, fraților, puneți acești bani
la vre-o bancă ca să vă aducă ceva
și să-i aveți la îndemînă, ér când
va fi alegerea de primar, jurat, pă-
durar, decă tocmai rivniți la aceste
slujbe, folosiți-vă de ei cum veți crede
că e mai bine.

Nu mă ascultați? — Veți fi cu
două pagube: veți cheltui și la Peșta și
va trebui să sacrificați și vre-un junc
ori vacă, decă nu chiar o părechiă
de boi vrînd a fi candidați de pri-
marî, notari, jitari, pădurari etc.
Dîr peste acestea unde puneți voi,
pe cari vor să vă ducă ca pe nisce
papuși de Vifaim, pierderea, ce-o
va suferi economia voastră în 5—6

șile, cât are să țină călătoria voastră,
fără calcul, fără socotelă, numai de
dragul său frica notarului și solgă-
birului?

Mai sunt unii, cari dîc: Eu
n'am lipsă nici de notar, nici de
solgăbiru, imi plătesc darea la timp,
nu rivnesc la averea său nevasta
altuia, sunt mulțamit cu ce am și
cu ce mi-a dat și, după muncă, imi
va mai da Dumneșeu. Scurt: decă
ar face și ar lucra toți ómenii ca
mine, nu am avé lipsă nici de no-
tar, nici de solgăbiru, nici de dire-
gători, nici de judecatori. Inșe fiind
că mă tot întrebă și unul și altul,
chiar Măria Sa fișpanul, când mă
duc la expoziția și de ce nu mă duc,
am să le fac pe voi și să le im-
plinesc poția.

Acestora, înainte de-a le pofti
cale bună, le aducem aminte că d-nii
primari, notari, solgăbirii au foarte
multe poftes, pe cari ori cât ne-am
strădui, nu le-om pute implini toate
până-i lumea și vileagul. Decă
vom fi așa de naivi și slăbănogi, ca
ađi să le facem plăcerea cu prea-
mărirea milenului, ne vom pomeni
peste 3—4 luni, că ne vor provoca
încă cu mai mare stăruință să le
facem o altă plăcere, un „bagatel”:
să subscriem 2—3 acțiuni la impru-
mutul de 10—20, ori 30 de milioane,
ce are să se tacă pentru acoperirea
cheltuelilor cu expoziția!

Cum adevărat, să fiă ore Peșta
mai cu minte și mai cu noroc ca
Viena? Să fiă Ungurii mai mari
meșteri în ale banilor, decă Nemții?
— Eu nu cred. Decă expoziția dela
Viena din 1873 a avut 13—14 mi-
lióne pagubă, măcar că Nemțul légă
creștarul cu șapte ațe, apoi Ungurii
cei făloși nu cred să nu aibă cu
expoziția lor din Peșta o pagubă
cel puțin de 2—3 ori mai mare.

Am implinit și această poftă a
„Măriilor lor”, va urma îndată a
treia și așa mai departe, încat la
urmă tot va trebui să ne stricăm
„prietenia”.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Văcărelul.

(POVESTE).

A fost odată ca nici odată, dîr de
mult, tare de mult, — știți — pe timpul
când se băteau urșii 'n code și iepurii 'n
córne: a fost un împărat, care avea trei
feciorii înalți și subțirei, de credeai că sunt
toți țreși ca printr'un inel. Împăratul era
mai mult bătrân decă tîner, și încă nu era
hotărît, pe care dintre fii să-l lase de moș-
tenitor în locul său. Decă într'o sîră le dîse
filor săi:

— Mergeți, dragii tatii, de vă culcați
și apoi mîne dimineță imi spuneți fiă-care
ce-ați visat peste noapte, căci eu pe acela
care va visa un vis mai frumos, am să-l
las de moștenitor în scaunul meu!

Feciorii s'au dus la culcare și fiă-care
se cugeta, ce vis să spună că a visat. A
doua și se scoală ei de dimineță și intrînd
la tatăl lor îi spune fiă-care visul, ce l'a
avut.

— Eu am visat, dîse cel mai mare,
că imi făcusem un palat numai de aur și
mărgăritare, prin care ne preambulăm amân-
doi și vorbeam cu ce fel de podóbe să l
mai împodobim!

— Tu ești de mine, dragul tatii! Tu
ai să te faci un om bogat și harnic.

— Eu am visat, dîse al doilea, că în-
trase dușmanii, să ne răpescă țera, și eu
astfel îi loveam cu paloșul meu, încat că-
deau câte trei și patru dintr'o lovitură, până
i-am sdrobotit pe toți!

— Și visul tîu a fost frumos. Tu ai
să te faci un mare vitez, decă vei trăi!

— Eu am visat, dîse cel mai mic,
care era năsdrașan, că mă spalăm cu apă
rece. Mama imi turna apa, ér tu imi țineai
próșopul să mă șterg!

— Ah, căne spurcat, ce mi-ai fost!
Tu cređi să te faci mai mare decă mine,
încat eu și mama ta să ne facem slugile
tale. Numai una ca asta nu se va întempla,
căci eu chiar astăzi am să-ți răpun șilele!
— Apoi le dete poruncii servitorilor: —

Luăți-l mîi pe cănele acesta și-l duceți în
fundul pădurilor. Acolo il omoriți și ca
semn să-mi aduceți inima lui!

Argații, când aud porunca împăratului,
se aruncă repede ca lupii asupra feciorului
și după ce-l légă strună, îl duc în fundul pă-
durilor, ca să-l omore. Când ajung aici, le
dîce fiul de împărat: „Da bine mîi flăcăilor,
óre înduravé-veți voi să mă omoriți pe mine
un copil nevinovat, ca să impliniți porunca
unui om, ce nu e în firea totă? Nu vedeți
voi, că tata n'are dógele tóte? Mai bine
dați-mi drumul să mă duc cât m'or duce
ochii și de-oiu scăpa de férele sélbatice, să
știți că înderēt n'o să mai viu nici-odată.
Dîr totuși, ca să-i impliniți și porunca lui,
omorîți cănele ésta, ce s'a luat după noi,
și-i duceți inima, spunînd, că e inima
mea”.

— Că bine dîci domnișorul meu, —
adause un servitor, — mai bine vom omori,
un căne, decă un om!

— Să omorim cănele — dîseră toți —
și să-i luăm inima!

Ei așa au și făcut; au omorit cănele

și i-au luat inima, ér pe feciorul de împé-
rat l'au lăsat să se ducă în scirea Dom-
nului.

Servitorii, după ce au sosit acasă, i-au
spus împăratului, că porunca i-au implinit-o
arătându-i inima cănelui. Tiranul de tată,
cređînd că aceea e inima fiului său, se li-
niști.

Fiul de împărat se ia prin pădure și
se duce și de vară până 'n sîră fără să
mai pótă eși la lumină. În sfîrșit, după
mult umblet, ese intru'n cîmp întins, pe
care se vedeau sate și orașe.

Tot umblînd și tot întrebînd nime-
resce în sfîrșit în orașul împărețesc. Aici
era ca împărat un om orb butuc. Tot ase-
menea era și împărețesa lui. Nisce dîne
blăstămate le scosseră ochii la amîndoi.
Feciorul nostru voia cu tot prețul să ca-
pete vr'o slujbă la curtea împărețescă. Când
ajunge la palatul împărețesc și voesce să
între, il opresce soldatul de pază, între-
bîndu-l că ce caută? El îi spune, că do-
resce să vorbescă cu împăratul și să-l róge,
decă-i pótă da vre-o slujbă cât de mică la

Expoziția s'a făcut fără a ne întreba pe noi, fără sfatul și învoirea noastră. Ungurii dela putere au făcut-o numai pentru ei și pentru propria lor fală, cu ceget ca să arate lumii, cât sunt ei de învățați, cât de meșteri, cât de avuți, cât de puternici și că — prin urmare — având numai ei aceste însușiri, sunt în drept a domni peste noi și a ne socoti numai ca material brut pentru împlinirea nesăturatelor lor poftes și fantasii. Ei serbeză gloria și triumful lor, dăr nu spun, că la aceste au ajuns și prin munca și vărsarea sângelui nostru.

Multe ar mai fi de dīs, dăr și câte-am scris pōte să le pară unora prea multe. V'asī dīce însă vouē celor ce trăiți amestecați cu Sașii, sē-i întrebați pe aceștia, cum au pățit cu nunta, ce-o făcură spre desfătarea celor din Pesta?

Aș mai dīce sē întrebați pe cei ce vē supēră cu rugărilor și provocările, de-a merge la expoziția, pentru ce nu fac asemenea cu Sēcuii lor? Nu o fac, pentru-că punga acestora o crută, ér a noastră ar deșerta-o până 'n fund decă ar putē.

Acestea ar fi după părerea mea motivele, ce ar milita contra mergerei la mileniu. Cei ce vor sci combata aceste păreri, aceia ducă-se cu Dumneșeu și noi le vom striga în urmă cu mamele române: „Duceți-vē, duceți-vē! ducă-vē apa Nistrului!”

Brașov, 2 (14) Aug. 1896.

Sentea.

Revistă politică.

Intrevederi și visite de monarhi.

Intregă pressa europeană se ocupă cu întrevederile și visitele din est an ale monarhilor diferitelor state europene. Astfel, după cum se știe, la serbarea deschiderii Porților de fier, în luna viitoare, regele Carol al României și Alexandru al Serbiei, însoțiți de suitele lor, vor fi oșpeții monarhului nostru. Imediat după această serbare va face împăratul austriac o vizită părechei regale române în Bucuresci și Sinaia, și cu ceva mai târziu va face tot aceeași vizită și regele serbesc Alexandru. Mai departe se fac mari pregătiri pentru primirea Zarului în Viena și Paris. Până acum însă nu este definitiv statorit, că la cari curți va mai face visite părechea imperială rusescă. În fine se vorbește despre visita regelui Serbiei Alexandru în Cetinje. Tuturor acestor visite și întrevederi li-se atribue mare însemnatate politică, mai ales acum, când Orientul

fierbe și e vorbă despre convocarea unui congres european.

Voci revoluționare în Serbia. Comitetul central al radicalilor serbi a ținut alaltăieri o ședință în Belgrad, stătuindu-se asupra pașilor ce ar fi de a-se întreprinde din cauză, că regele Alexandru n'a primit pe trimișii meetingului radical. Diarele radicale scriu într'un ton forțe iritat și amenințator. „Dnevni List” dīce următoarele: „Poporul este iritat, și decă nu'l vor molcomi, va erupe. Vai de acela, care ridică mâna sa contra poporului!”

Evenimentele din Turcia. „Agenția Reuter” află, că negocierile puterilor în privința chestiei cretane n'au isbutit până acum la vr'o propunere care să facă să se spere o soluțiune satisfăcătoare. Rusia desaprobă cu energiă presiunile prea tari exercitate asupra Sultanului. Până acum nu s'a stabilit nici o înțelegere între puteri asupra măsurilor de luat pentru a pune capăt războiului. Situația este decă aceeași de mai multe săptămâni. Din Londra se depeșeză, că secretarul parlamentului d-l Curzon declară, în privința afacerilor din Creta, că s'au făcut reprezentațiuni serioase Greciei pentru a împedea importul de arme în Creta. Se crede, că guvernul grecesc face tot ce-i este cu putință în acest scop, dăr iritația în Grecia esto așa de mare, încât cu toate măsurile luate, corăbiile scapă urmăririlor. Creta sēmănă cu o magazie de ierbă de pușcă, puțând să sară în aer în orice moment. Ideia blocării s'a emis cu cele mai bune intențiuni, dăr Englitera trebuie să vadă într'un viitor mai depărtat și să creeze o stare de lucruri stabilă. D-l Curzon crede, că războiul se va termina în curând și declară, că guvernul este dispus să examineze chestiunea acordului cu celelalte puteri, pentru a garanta executarea rezoluțiunilor stipulate între Portă și Creteu.

SCRIRILE ȚILEI.

— 3 [15] August.

Vandalismele dela Oradea-mare înaintea tribunalului. Soim, că la Oradea-mare s'au întâmplat acum trei ani mari vandalisme și săbătocii. Preotul renegat Pituk Béla a tipărit o carte plină de minciuni nerușinate, în care învinovăția pe I. P. S. Sa episcopul român gr. cat. Mihail Pavel, „că valahisiză cu forța” și că urzește printre oredinciosii din diecesa sa „mari uneltiri daco-romaniste” etc. Cetele săbătice de pe stradă, sumutate de căți-va

gazetari șovinisti jidano-maghiari și alți soți ai lor, au mers în urma acesta la rezidența episcopului român și între săbătocii săbătice de „abzug” și „Jos cu trădătorul de patriă” au sdrobot cu petrii ferestrele dela rezidență; de-asemena au sdrobot ferestrele seminarului și ale mai multor fruntași români din Orade, cauzându-le o pagubă de 15—20000 fl. S'a făcut încă de-atunci arătare la procurorul, dăr s'a tot trăgănat lucrul, așa că abia Mercuria trecută, în 12 August, s'a început pertractarea procesului intentat contra săbătociilor răsvrătorii. Pe banca acușătorilor sunt vre-o 35 de Unguri și Jidani, mulți din ei gazetari. În ziua întâi au fost ascultați mai mulți dintre Români păgubiți. Intre aceștia și faimosul canonic Lauran și soțul său Goldis János, vicar episcopesc și deputat cu pinteți, cari amhii, după cum vedem din foile unguresci, au fasionat într'un mod laș și șovăitor, declarând, că ei nu potesc să se pedepsescă vinovații etc. Joi s'au continuat ascultările martorilor. Procesul pōte abia astăzi, Sâmbătă, se va fi terminat. Judecarea nu o cunoscem până acum, dăr după cum se vede din toate semnele, bătașii jidano-maghiari vor scăpa ușor.

Celor păgubiți de grindină le atragem atențiunea, ca fără întârziare să pretindă dela primăria comunală a face arătare despre pagubele suferite și a cere, pe baza acesta, a li-se ușura darea depământ de pe acest au în măsura pagubelor, ce au îndurat. Primăria e datore a-o face acesta sub grea răspundere. Păgubiții trebuie însă să se intereze de cauză, ca nu cum-va să pērdă și acest favor din neglijența, nepriceperea, ori chiar din reua voință a autorităților comunale.

Mari incendii în România. Săptămâna trecută au fost două focuri mari în orașele Drăgășani și Alexandria din România. Pagubele pricinuite de teribilul incendiu din orașului Drăgășani se ură la colosala sumă de aproape un milion de lei. Numai mărfurile prefăcute în cenușă ating suma de 600.000 lei. Dintre edificii au ars trei case dimpreună cu primăria, din care nu s'a putut scăpa decă arhiva. Cu privire la incendiul din Alexandria se anunță, că focul, care a început la orele 2 ziua, a fost localizat abia a doua zi dimineța. Au ars 127 case de ale locuitorilor țărani mărginași. Fișoarele au mai consumat o mulțime de cai și vite mărunte, precum și o însemnată cantitate de grâu și porumb. Pagubele se urcă la aproximativ 300.000 lei.

Călduri îngrozitoare. Din toate părțile șoseșo sciri despre căldurile teribile din zilele trecute. Nicăiri inse căldurile nu au cășunat atâte nenorociri ca în New-York, capitala Statelor unite din America nordică, unde dela 11—13 c. au murit în urma arsurilor de sōre 173 persoane.

curtea sa. Soldatul fi răspunde, ca sē-și caute de cale, căci împăratul n'are lipsă de nici un servitor, având și așa prea mulți. Feciorul, când primi acest răspuns, s'a dus p'aci încolo plin de mahnire. Împăratul din întâmplare aușise pe soldatul c'a vorbit cu cine-va, și-l întrebă, că cine a fost acela cu care a stat de vorbă. Soldatul i-a răspuns:

— A fost un flăcăias, care-mi spunea, că ar cere dela înălțatul împărat sē-l pună în vr'o slujbă la curte, și eu, sciind că n'aveți lipsă de el, i-am spus sē-și caute de drum.

— Cum n'ai sciut când veți bine, că n'avem vācar la vacă? Strigă-l iute îndărpt!

Soldatul i-a dat un chiot, și flăcăiașul care nu se depărtase tare, aușindu-l, s'a întors înapoi. El a întors la împăratul și învoindu-se a rēmas aici ca vācar. Împăratul i-a spus de acuma pe unde are să umble cu vacile și pe unde să nu umble, făgăduindu-i, că de se va purta bine, îl va țină mai mulți ani la curtea sa. El îi dīse:

Cu vacile sē nu îndrănesci a merge spre mēdă-ți, căci e hotarul zinelor, cari mi-au răpit ochii mei și pe-ai împărătesei, și de te vor prinde și pe tine p'acolo, sē scii bine că acasă nu te mai întorci. Spre rēsărit încă sē nu te duci, căci acolo e hotarul lupilor. Spre apus érăși nu, căci acolo e hotarul urșilor, dăr spre mēdă-nopte poți merge cât îți place, căci pe acolo peste tot e tot hotarul meu!

— Imi pare bine, înălțate împărate, că-mi spui mai dinainte de ce am să mă feresc. Eu încă mă voi purta așa, ca sē-ți placă de mine. Dăr te rog, ca în toate Țilele să mi-se dea de merinde numai aceea ce-ți voi cere eu, căci eu nu sunt învățat să mănānc ori și ce.

— Dōră tu nu vei fi vr'un fecior de împărat, măi, de ceri de acuma ce fel de mănănci sē-ți-se dea?

— Și aceea sē pōte înălțate împărate! Nu scii, că Dumneșeu are mai multe scări? Pe una te înalță și pe alta te pogōră. Și înălțatul împărat era odată sdrăvən și sănētos și acum este orb. Tot asemenea s'a

putut întâmpla și cu mine. Și eu eram odată domnișor de cei aleși și astăzi sunt slugă după vaci.

Împăratului i-a plăcut tare de răspunsul acesta al flăcăiașului. El fără de a-l mai ispiti a dat poruncă bucătarilor, ca sē-l întrebe pe vācărelul în totă sēra, ce merinde are să le ceră pe a doua zi, și, decă nu o vor împlini sē scie, că va fi vai și amar de ei.

Vācărelul s'a îngrijit de cu vreme de un bicu bun și un băț țepăn. S'a îngrijit și de un fier, cu care să cante când va fi de lipsă. După ce le-a avut toate, s'a dus la bucătăria de li-a spus bucătarilor că pe a doua zi sē-i pună de merinde o găină friptă, o pâne albă și o ploscă cu vin vechiu.

A doua zi vācărelul se scōlă de dimineța, își ia traista cu merindea și scōțând vacile din obor, se duce cu ele de-a dreptul în hotarele zinelor, unde le îndreptăză în grāne. Vacile mănācau, dăr mai mult stricau, căci ele alegeau numai fruntea grāului.

Monsignore Tallani, noul nunciu papal în Viena, a sosit în capitala Austriei pentru de a-și ocupa noul post. Se dīce, că e un bărbat forțe de spirit, și vorbește bine limba germană. Indată după sosirea sa în Viena Tallani a făcut vizită contelui Goluchowski, ministru de esterne austriac. Se asigură, că înainte de plecarea sa din Roma, noul nunciu papal a primit înviațiunii amănunțite dela Papa și dela secretarul papal asupra acțiunii diplomatice și religioșe, pe care va trebui s'o urmeze și desvōlte în Austro-Ungaria.

Leac în contra pestilenței (ciumei). Un școlar al renumitului Pasteur, cu numele Yersin, a descoperit un leac în contra pestilenței, sēu a ciumei. Yersin se află de preent în China, și despre descoperirea acesta a încunoscintat consulul franceș din Canton academia medicinală din Paris.

Pentru elevii de meserii. La comitetul „Asociațiunii pentru sprjīnirea învățăcelor și școlilor rom. din Brașov” sunt vacante câte-va ajutōre pentru elevii de meserii, cari se află în Brașov. Doritorii de a se împărtăși de aceste ajutōre, sē-și așternă petițiile, cu documentele lor la președintele societății d. N. P. Petrescu, până la sfirșitul lunei August st n.

Convocări: Adunarea gen. a „Asociațiunii transilvane pentru lit. rom. și cult. pop. rom.” conform §-lor 14 și 21 din stat. Asociaț. e convocată la Lugōș pe zilele de 27 și 28 August n. — Adunarea gen. a reuniunii inv. gr. or. din tractele protopresb, Timișōra, Lipova, Bānat Comloș și Belinț e convocată pe 8 (20) August în Fabricuș — Timișōrei. — Adunarea gen. a desp. X (Brad) e convocată pe 6 (18) Aug. la Criștor.

La toate aceste adunări Români sunt invitați să ia parte în număr cât mai mare.

Musica orășenească va concerta Duminică în 16 n. c. la otelul „Pomul verde” cu următorul program: 1) Aug., marș festiv de Ristic; 2) Rienzi uvertură de R. Wagner; 3) Ein Sommerabend, vals de Waldteufel; 4) Introducere la actul III din opereta „Das Heimchen am Herd” de Goldmark (nou); 5) Foi și frunțe, fant. de Ristic; 6) Carnaval russe, de Ciardi cântată pe flaută de d-l Ploss; 7) Das Jahr in Tōnen de I. F. Wagner; 8) Valurile Dunărei, de Ivanovici; 9) Barataria, marș de Sullivan. Începutul la ore sēra. Intrarea 30 cr.

Oșpeții, cari vin la Brașov, pot afla cele mai bune, mai curate și mai igienice odăi la Villa Kertsch, aflătore pe promenada cea mare a orașului, în nemijlocită apropiare de gara tramvaiului, așa că nici nu mai trebuie birje. Odăi multe și pe ales, clădite în stil modern și elegant mobilate, cu așternut nou, mobile nouē, serviciu prompt, ér bacșisuri nu se dau. În grădină restaurant și musică mai

Cam colea pe la amēdți se vede venind fata cea mai mică a zinei, turbată de măniosă. Ea îi dīce vācărelului:

— Cum de ai cutezat tu măi, sē-ți aduci aici vacile tale? Ore n'ai sciut tu, că eu pentru cutezanța ta, am sē-ți retez capul cu paloșul acesta?

— N'am sciut, zină frumōsă, de una ca acesta. Dăr te rog nu fii și tu atâtea de măniosă, ci fii mai dragostōsă! Ian mai bine caută spre cea traistă și veți, că am în ea o pâne albă, o găină friptă și o ploscă de vin. Poftesce de te ospēteză mai întâiu, apoi după ce vei mănca și bea mă poți și tăia!

Fata zinei, când se uită la traistă și o vede plină îndesată, capētă poftă de mănăncare și se aședă jos și nici că se scōlă până nu svēntă și mănăncarea din traistă și vinul din ploscă. Când sē se scōle, nu mai pōte, căci vinul fiind tare, o trântese la pământ. Atunci vācărelul își scōte paloșul și-i reteză el capul. Pe urmă pornese vacile cătră casă, căci mult până sēra nu mai era și vacile erau așa de tare încārcate de

în fiă-care și. Se pot închiria odăi și apartamente întregi cu luna, cu săptămâna și cu ziua, costând după plac dela 1 fl. până la 4 fl. la zi.

Literatură.

Dicționar universal al limbii române, apărut în Institutul de editură *Balian și Ignat Samița* din Craiova, e prima operă românească de felul acesta, menită a aduce mari servicii pentru cunoșterea mai profundă a limbii și pentru vulgarizarea culturii elementare. Autorul ei d-l *Lazăr Șăineanu*, doctor în litere, laureat al Universității și al Academiei Române, profesor la școlile normale superioare din București, a voit să pună la dispozițiunea publicului un repertoriu de noțiuni generale privitoare la limbă, la biografia, geografia și istoria națională, — materii, cari figurează pentru întâia-ori într-o carte românească de asemenea natură. Dicționarul conține aproape 1000 pagini pe 2 coloane și în primă esecuțiune tipografică nu lasă nimic de dorit. Prețul e cât se poate de efitin: un exemplar broșat costă numai 6 lei 50 bani sau 3 fl. 10 cr., er legat peste tot în pânză, cu inscripția în negru, costă 3 fl. 60 cr. Se poate procura și dela librăria Ciureu din Brașov.

Din „*Biblioteca pentru toți*”, edată de librăria Carol Müller din București, au apărut încă următoarele volume: Nr. 70: *Legenda Țiganilor*, de *P. Dulfu*. Ou ilustrații originale. — Nr. 71: *Ce este frumusețea* (rețele plastice în România între anii 1848—8/8), de *I. C. Stăncescu*, director al muzeului și al școlii naționale de bele-arte din București. — Nr. 72: *Cugetări asupra pporilor vechi (Egiptul)* de *G. T. Buzovanu*. — N-rii 73—74: *Dan*, roman de *A. Vlăduț*. Partea I. — Nr. 75: *Armonii intime*, de *Alexandru Z. Sihleanu*. — N-rii 76—77 *Dai roman de A. Vlăduț*. Partea II (cea din urmă). — Nr. 78: *Ginerile lui Pătriciu*, de *mile Augier și Jules Sandeau*, traducți de *Dumitru Stăncescu*. Fiă-oare număr din astă efitin și bine aleasă bibliotecă costă 30 bani sau 16 cr. De vëndare și la librăria Ciureu în Brașov.

În editu librăriei *H. Steinberg* din București (Sida Șelari Nr.) a apărut: *Chestiuni de învățământ*, un volum de 340 pagini, te asupra învățământului primar de d. *Lupu-Antonescu*, profesor și inspector al școlilor primare și normale. Cuprinde urmarele capitole: Statul și învățătorul. — *Andri și C. Negruzzi* pedagogi. — *Carte de cetire*. — *Programa studiilor primare*. — *Ține, ce?* Un învățător inimos. — *Negru alb*: sârăcimea școlilor rurale, recrutare învățătorilor, localurile, circumscripțiileolare etc. — *Conferințele didactice*. — *Cuce de Ruși*. — *Examenle particularilor*. — *Șa și școlarii*. — *Un document școlar*: *Armele propuse de consiliul general de construcțiune din 1884*. — *O excursiune la i*. — *De vëndare la toate librăriile române*. Prețul 2 lei.

„L'a inghițit pământul.”

Tradițiă populară dela Satmar.

Vorba acosta „L'a inghițit pământul” își are începutul din timpul străvechiu, oând orașul de astăzi Satu-mare pe unguresce Némethi. Szatmár-Némethi, era despărțit în două comune deosebite prin riul Someș, ce curgea printre ele.

În lungimea veacurilor, Someșul și-a îndreptat cursul mai spre mēdă-ți, adecă pe sub Satu-mare, prin ceea ce aceste două comune s'au unit într'o comunitate sub numele de astăzi.

Astăzi numai atâta deosebire se face că partea de mēdă-nopțe a orașului se numesce pe unguresce: „Némethi”, er cea sudică spre Someș se numesce „Szatmár”. Aici, în partea de mēdă-ți, pe malul Someșului, se estind agrii foarte roditori.

Pe acești agrii, într'un loc se pôte vedé o oufundătură, o surpătură de pământ. Despre acosta grōpă mare esistă în poporul de aici următoarea tradițiune:

Odată, de mult, în sat au trăit doi omeni: Unul era bogat, celalalt sērac. Bogatul era increțut, apoi pismos, nu voia să cređă lipsa și necasul altuia, nu umbla la biserică, scārnăv, foarte se bucura de paguba altora. Sēracul insē era îndurător, cu frica lui Dumnezeu, cu inimă bună: milos, care bucuos își împărția și bucutura din gură cu cei lipsiți, flămâni; der ce făcea drēpta sa, stāng- nu scia.

Bogatul avea pământ bun, locuri arătoare și rituri mari, insē totuși poftea și ce era al altuia. Sēracul de-abia avea cāre-va brazde de pământ și încă chiar lângă moșia bogatului avea un locșor. Cu toate acestea, trăia în îndestulare și nu rēvnea la bunul și averea altora.

Întru'n an amēndoi și-au sēmănat, locurile vecine cu sēcară sau grāu (nu se scie sigur), der se dice, că fiind vremei priitoare, sēmăntura pe locul amēndurora s'a făcut minunat de frumoasă, așa de bogată era la spice, încât de abia putea omul ridica snopii dela pământ. Și sēracul cu bucuriă, mulțămind lui Dumnezeu, și-a strins rodul ostenețelor sale aședând snopii în cruoi. Pe cānd insē s'a dus cu carul să-și aducă acasă binecuvēntarea lui Dumnezeu, ajungēnd la loc se pomeni, că cāțiva snopi, cei mai mari și mai frumoși la spice, nu sunt ca 'n palmă. Vēdēnd acosta, foarte s'a intristat, — bine scia el, că cine i-a dus snopii, der pentru aceea n'a înjurat oi amărit în suflet, în inimă cu credință tare în Dumnezeu a oftat dicēnd: „Pentru acosta nu m'a lāsa Dumnezeu!” A încercat rēmășița și a dus'o acasă.

Peste cāte-va săptămāni sēracul ērāși s'a dus la loc cu plugul ca să-l are, apoi să-l samine din nou. Ajuns la loc ce vede? Bogatul era acolo cu plugul cu șese boi și dimpreună cu pământul său ara și pe cel al sēracului.

Acosta era de tot prea mult! Vēdēnd acosta fărădelege, nu s'a putut răbda, ca

să nu-i dică: „Nu ți-a fost destul, că mai luat snopii cei mai mari și mai frumoși și i-ai dus acasă cu ai tăi?.. Acum voesci să-mi iai și pământul, ca așa să nu mai am nimica. Nu te temi de bātaia lui Dumnezeu, pentru aceste fapte rele și nerușinate? Așa să-ți ajute Dumnezeu în lucru tēu, precum de nedrept iai averea altuia!”

Bogatul cu putere susținea, că sēracul n'are drept, locul aceste e al lui și se jura și blāstāma dicēnd: „Dēcă tu ai dreptate atunci aici în locul acesta să mē risipēcă Dumnezeu!”

În minutul, în care a gātat a dice aceste vorbe, s'a deschis pământul sub el și dimpreună cu fiul său, cu plug și boi, i-a inghițit pământul. Locul acesta e grōpa cea mare, care e atāt de largă, în cātă bucată de loc a stat bogatul cu plugul și cei șese boi.”

Învēțătura: Sē nu rēvnim la averea altuia și să nu fim fără frica lui Dumnezeu și încă fiind vinovați să nu ne atragem asupra noastră mânia dreptului Judecātor prin jurāmintu strāmbe, ca bogatul.

Baia-mare, în Iulie 1896.

Ioan Leșian
învēțător.

Mari tempestăți și grindină.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.”)

În săptămāna acosta am primit din mai multe părți ale țerei sciri foarte triste despre pagubele mari, ce li-s'au făcut agriculturilor prin grindină și tempestăți.

Astfel din Ghiriș ni-se scie, că în 8 August n. c. hotarele comunelor *Turda, Cristur, Poiana și Ghiriș* au fost devastate de grindină în mārimea ouălor de porumb. În 12 August n. c. a cāțut cam prin aceleași părți din nou grindină, care acum a fost mai mare și a sdrobit rēu de tot hotarele comunelor *Luna și Grind*.

Tot în 12 August n. c. ni se scie, că s'a descārcat o grindină foarte mare, care a devastat hotarele comunelor *Aiudul de sus, Aiud, Ciunbrud, Pājida, Bāgău, Lopadea maghiară, Hopārta* etc.

În 8 August ni-se scie, că a cāțut o grindină grozavă în părțile Cāmpiei, nimicind total hotarele comunelor *Cistelec, Balda, Șermașul-mare* etc. În Șermaș vēntul cel grozav a luat coperișele a 17 case de ale coloniștilor maghiari și le-a dus la o depārțare de 50—60 metri. Tot atunci grindina a devastat hotarele comunelor de pe Cāmpia: *Lumperd, Bratfalēu, Archiud, Sânt-Mihaiu* etc.

Grozavă a fost grindina, ce a cāțut în 12 August în mai multe părți ale țerei, despre cari primim următoarele raporturi:

Boziș, 1 (13) Aug.

„Certarea lui Dumnezeu!” — este generala exclamațiă, cu care locuitorii din acosta comună și din întreg ținutul se întâmpină unii pe alții în urma grozavei tempestăți, ce s'a descārcat ieri după amēți în părțile noastre.

În 12 August n. cam pe la orele 6 di-

minēța orizontul se întunecă fără de veste Norii nāvāliau māvāți de-un nāprasnic vēnt de cātră apus-mēdānōpțe, fulgere și tunete neîntrerupte făceau să fiarbă vēzduhul, umplēnd de grōză omeni și animale. Era ceva rar a vedé, cum în puternicul lor sbor norii, cari aveau în față rațele sōrelui, îmbrācaseră colōre roșie-vēnētă, dānd astfel ochiului privitor un foarte interesant fenomen cēresc. Ne așteptam la un teribil potop de plōie, insē vēntul n'a lāsat să se descarge asupra pământului decāt un stropiș sdravēn ce a durat scurt. Furtuna pe cāmpuri n'a pricinuit pagube, der la puncte mai espuse a culcat la pământ clādiri de lemn mai vechi și mai slab construite.

Cātră orele 7 dimiņēța atmosfera s'a liniștit și cerul limpede surideea par'că ironic pământului, cu rațe calde din sōrele, ce strălucia majestos.

Cāldura se potența pe mēsură indoitā. Era par'că n'ar fi fost nimic c'o oră înainte. Am avut o ție frumoasă c'un zāduf tropical. Muncitorii impopulară cāmpurile, care culcānd la pământ, care adunānd brazdele de nutrețuri și de varii semințe. Cānd sōrele era în zenit un estra-ordinar nāduf apăsa greu asupra noastră. Tōtă vara acosta dōr n'am avut o ție cu arșiță atāt de nādusitōre.

Pe la orele 4 după amēți o fāșie de nori groși începū să se ivēcă de cātră apus-miādānōpțe. O horă capricioasă de fulgere și tunete se întinse de-a lungul dēlurilor și colinelor, ce împrejmuesc acosta parte a ținutului Tārnavei-mici. Vuet și clocot timpit se putea auzi în depārțare. El cērecea în proporțiã apropierii de noi.

Deja la ora 5 d. a. semnele unei tempestăți mari se arātāră în tōtă puterea. Pe la 5½ dēlurile și colinele de cātră apus se vedeau sbiciuite de nisce torenți colosali, cāci din straturile de nori alburii începū să se descarge pe-o mare întindere culmi inspāimāntātōre de grindină. Gonitā de-un orcan puternic, ea venea spre noi, amenințānd lumea pēcātōsă cu sbiciul lui Dumnezeu.

Cāte-va secunde numai, și furia naturii ne ajunse necruțator. Vuet și pocnet, fāșait și urlet teribil cuprinsēră de-odată totul cāt bate vederea ochiului. Părea, că vēzduhul încrunțat se descarcă asupra-ne cu tōtă grozāvenia lui. Era o massă colosală de grindină, resfiratā în milioane de bucāți, ca nisce mici ghiulele, cari loviau, isbiau, stricau și nimiciau tot, ce le sta înainte. Animalele de casă mugiau și sbierau inspāimāntate, ele abia își aflau locul, unde să se ascundă și scutēcă. Bucāțile de grindină mari cāt oule de porumb și gāinā au ucis galițe, au spart coperișele de țigle și șindrile, au rupt crengile arborilor pe cari orcanul înflorător le isbia în case și ferestri și le sēmāna pe pământ una lângă alta, par'că s'ar fi pregătit o mare nuntă cu ele — nuntă la care nu veselie, nu bucuriă, ci lacrimi și suspine să domnēcă.

lapte, încāt abia pputeau merge. Capul zinei încă l'a luat sine și ajungēnd acasă, l'a aruncat hodul casei fără de a-i mai spune ce împēratului despre acosta.

Servitōrele s'auucat de muls, der nu aveau destule vēgōle unde să-l deșerte, atāta lapte mseră. Impēratul și împērătēsa, cānd au līt una ca acosta, nu se mai puteau mājîn destul de hārnicia vācārelului.

Vācārelul pentru-țoua ție și-a luat merinde: două pāni și două gāini fripte și două plosci cu vin după ce a eșit din curte, s'a dus ērāși vacile în hotarul zinelor, îndreptāndîn orze. Vacile ca și în ziua de înainte parte o mēncău și alta o cālcau, cāci alegeau numai inima orzului. Pe la amē vedeau venind c'o falcă în cer și cu un pământ fata cea mai mare a zinei. cānd vede pe vācārelul, îi dice tulbur:

— Da bine, mēi fle, cum de ai îndrāsniț tu să-ți aduci 3 tale în hoarele noastre? Ore tu n'ai temut, că

venind eu peste tine, am să-ți retez capul cu paloșul acesta al meu?

— Nu m'am temut zină frumoasă, cāci n'am scit ale cui hotarā sunt acestea; de aceea te rog nu fii și tu atāt de māviosă, ci fi mai drāgostōsă. Mai bine caută spre cea traistă și veđi, că am în ea două pāni două gāini fripte și două plosci cu vin; te aședă mai întâiu lângă ele de māvāncă și bea, apoi mē poți și tăia!

— Ba că bine dicē tu; mai întâiu să māvānc și să bēu, apoi am eu timp și să te tai pe tine.

Zina, după ce a mēncat și a beut bine, dă să se scōle, der scōlā-te dēcă mai poți, cāci vinul o amēțise atāt de tare, încāt nu mai putea sta pe picioare.

— Stai să-ți arāt eu acuma cum se retēz capetele, zină prōstă ce ești! și scōțēndu-și paloșul, i-a rețezat el capul zinei.

Vācārelul își pornesce vacile spre casă, ca să nu-l apuce sēra pe drum. El a luat cu sine capul zinei, pe care l'a aruncat în pod lângă cel de ieri. Servitōrele

s'au apucat de muls, der nu mai scieau unde să mai deșerte laptele, atāta adusesse vacile și de astă-datā.

În a treia ție își ia vācārelul de merinde trei pāni, trei gāini fripte și trei plosci cu vin. El merge și de astă-datā cu vacile în hotarele zinelor și le slobode acuma în locurile cu verze. Vacile mēncău ce le plăcea, cāci aveau de unde alege. Cam colea pe la amēți vede venind zina cea bētrānă c'o falcă 'n ceriv și cu cealaltă arānd prin pământ, atāt era de turbată. Cānd sosese aici, vede numai vacile singure și trupurile fetelor ei fără capete. Zina vādēnd acestea se infuriēzā și mai tare. Ea caută pe vācārelul, der nu-l pôte afla nicāirea, cāci el se ascunsese bine. De necas se lungesce jos, der după ce vede ploscile cu vin, de necas le ia și le scurge până 'n fund. Pe urmă māvāncă și merindea. Vācārelul o vede bine ce face, der nu cutēzā să se apropie, cāci pe zina încă n'o biruisse vinul, ci numai o turbase și mai tare.

— Unde ești cāne blāstēmat, ca să

te tai tot bucāțele, după cum mi-ai tăiat și tu fetele mele? Unde ești dimone?

Vācārelul ese de unde era ascuns și dāndu-se după nisce arbori își scōte-fluerul și începe să-i cānte zinei un cāntec de jale încāt zina, cānd îl aude, ascultă până ce își pierde simțirile și-i cade paloșul din māvā. Cānd ascultă zina mai cu foc atunci vācārelul își schimbă cāntecul de jale în cāntec de joc și atāt trāgea de cu foc, încāt zina se pornesce pe joc și sārca, de picioarele nict de pământ nu-i ajungeau. Și cānd era ea mai infierbātātă, vācārelul își stringe fluerul între dinți și-i rupe gura.

— Ei, voinice, cānd era să joc și eu mai bine, atunci ți-ai stricat și tu fluerul. N'ai altul?

— N'am, zină frumoasă, der o să-mi fac altul și mai bun.

— Veđi dērā de-l fă mai iute și nu mai zābovi!

Vācārelul îi cere paloșul și lovind cu el unul dintre arborii, după cari sta ascuns, îl retēzā dintr'o lovitură drept în două: Apoi lovind trunchiul în cāpētāu

Vai acelora, pe cări această sodomică tempestate i-a apucat pe câmpuri și drumuri. Decî de omenî se întorceau în satele din jur cătră casă zdrobiți de durere și de forța neasămănată a elementului. Mulți dintre ei aveau capetele sparte de grindină, trupurile bătute și bătucite, paliți, triști și cu frunțile încrețite, ei păreau, că reintorc de pe câmpul de bătălie, unde au pierdut lupta cu inamicul.

Condeiu meu este prea slab pentru a da o fidelă iconă a devastărilor în grădini și câmpuri. N'a rămas pe arbori și pomi aproape nici o pómă, ér vegetalele sunt zdrobite și nimicite la desperare. Pe câmpuri lanurile de cucuruz (păpușoiu) își înfățișează chip de jale. Două din trei părți este devastat, ba pe alocurea poți numera firele, cari au rămas nesdrobite. Atât de teribilă a fost grindina, încât firele de cucuruz le-a retezat unele dela pământ, altele dela mijloc și vîrfuri, er la multe li-a rupt ciucalul.

Pagubele, ce li-a făcut în vii sunt nespuse. Strugurii — cari anul acesta erau peste așteptare mulți și frumoși — sunt grămădiți pe sub vițe, ori duși de curentele de apă cu grindină la mari depărtări. Vîntul puternic și grindina vrășmașe a rupt pruni și pierseci, a scuturat la pământ nucile și alte soiuri de ródé și a vătămât pe anî de dîle simțit lemnul viței. Astfel recolta din est an a viilor e redusă la nimic în locurile și ținuturile pe unde a sbiciuit această ne mai pomenită „certare a lui Dumnezeu“.

După informațiunile, ce mi-am luat în pripă, grindina a devastat hotarile comunelor D. St.-Mărtin, Dămbău, Adămuș, Boziaș, Căstelnic, Seuca, Găufalău, Mica, Căpălna, Subpădure, Hidrău, Cund, Șaroș, Ibașfalău, apoi a trecut încolo peste Sighișóra ș. a.

Azi 1 (13) August suffă un vînt continuu, care par'că aduce și duce veste despre prepestenia dîlei de ieri.

Bétrării poporului spun, că minune ca ceea de ieri n'au mai pomenit, ér bărbății și tinerii, cari totă nădejdea și bucuria muncii de o vară întregă și-o puseseră în promișătórea recolta dela tómnă, ies afară la hotar și privesc cu jale și tristetă urmele dureróse ale tempestății.

Sérmanul țéran! În această stare tristă a lui se mai amestecă și frica de-o altă devastare: ceea-ce n'a devastat puterea elementară a naturei, va devasta acușă neîndurarea jucuteilor.

Mila e numai la Dumnezeu. Să sperăm dér, că făcătorul a tóte va aduce pe altă cale alinarea mult așteptată acestui năcăjit popor!

Coresp.

De sub cheia Turdei, 12 Aug. 1896.

D-le redactor! O puternică furtună împreună cu rumpere de nor și ghiață în mărimea oulor de găină se descărcă Sămbătă în 8 August între órele 5—7 dimineața spre comuna Sindu. Nisce nori pu-

ternici și negri ca păcatul produsera o întunecime ne mai vedută până acum, chiar și de ómenii cei mai bătrâni, după care urmă o gróznică furtună, care umflă coperișele de șindilă a trei case, pe cari le răsturnă cu totul la pământ rupându-le grindinile, cornii și risipind tot edificiul până la fundament. Aceste edificii erau ale bieților Români, arși a doua zi de Rosalii a. c., cari, neprimind ajutor cu bani împrumutați dela bănci se siliră a-și face adăpost peste iernă, dér fiind casele încă nebulgărite, furtuna le răsturnă causându-le daună și spese în-doite. Unul dintre cei trei și anume: Todor Derebanu cu soția sa și trei copii, arđându-i tóte celea, se scutiră de furtună în casa, carea risipindu-se căđu pe întreaga familie; bărbatul e schilăvit la picior, femeii ii e spart capul, băiatul cel mai mărșor de 9 ani este rănit la mână, la piept, fole și șolduri și zace greu bolnav în pat, asemenea și al doilea feciorăș cam de 6 ani este greu rănit în spate, la mână și la șolduri, o fetișóră a primit singur o lovitură în frunte de-asupra ochiului.

Dér sélbatică furtună nu-și potoli dorul de distrugere și devastare cu aceste trei edificii, ci după ce desfăcú câte-va șoprone, ajunse la otar, unde gránele de tómnă, fiind aședate în clăi, le risipi ducând cu sine snopii până la al doilea și treilea vecin. Zdrobi cumplit gránele de primăveră și ovesele, cari sunt în preajma secerișului, abia lăsând iol-colo câte-un spic; grăul și ovésul scuturase pe câte-lege de pe jos cu pumnul. Riturile sunt noroite, otava înglodată în mol, recolta e perdută. Căpițele de fén sunt asemenea răsturnate aproape tóte, ómenii uscă la grău și fén, în care lucrare acum sunt împedecați de alte ploii; primăverile le cósese. Cucuruzul (porumbul) este strivit cu totul la pământ, despoiat de frunțe, numai cotorul gol și și acela mare parte rupt total și căđut la pământ.

Furtuna, carea făcea riuri de apă în urma ei, veni de cătră Berchiș și Petriduri și după ce se descărcă puternic la Sindu, trecú la Turda, și de aici pe Arieș la vale prin Cristiș, Poiana, Ghirișiu etc. În Turda mână tóte verdeturile, pómeele etc. ce a aflat prin piétă, femeile și cofărițele n'au putut scuti decát cele ce le-au ridicat odată în coșeroi, fugind cu ele sub vre-un coperiș. Setre răsturnate încă erau destule, fiind Sămbăta tég de sėptemână; bucate (cari sunt fórte efine: 3 fl. 50 or. — 4 fl. hectolitru de grău curat) n'a mai cumpérat nimenea, căci și acestea erau pline de apă.

Urisiul de jos, 13 August n. 1896.

D-le Redactor! În ziua de 12 August n. c. pe la órele 5 d. a. un uragan cumplit, urmat de grindină mare, s'a deslănțit asupra hotarului și comunei Urisiul de jos.

S'au dărmat edificii, pomii au fost destrădăcinați și aruncați la depărtări mari, și chiar coperișul bisericii s'a nimicit de tot.

Săménăturile, până aci d'estul de frumóse, au fost distruse. Privind urmele de-sastrului, inima ți-se stringe de durere! În restimpul cât a durat furtuna, cerul era acoperit de nori așa de întunecoși, încât populația se îngrozise cumplit; chiar și animalele sbierau de gróză.

Uraganul a durat 15 minute. Pagubele cauzate fórte mari, dér mai mare și mai cumplită va fi lipsa, ce așteptă pe bieții locuitorii, cărora inimele generóse ar trebui să le întindă mână de ajutor.

Iuliu Crainic, preot gr. cat.

Frata de câmpia, 14 August n. 1896.

Sămbăta în 8 August n. a început a se înora de ce în ce mai tare spre apus; pe la 8 óre începú a se întuneca, așa că cugetai, că-i nópte și norii mai atingeau pământul. După aceea a început a pica ghiața de mărimea oulor de porumb, désă și repede. A durat cam 5—6 minute și după-ace a încetat, a fost alb întreg hotarul, ca și cum ar fi nins. Ghiața a zdrobit aproape întreg hotarul comunei: hóldele, cari au fost nesecerate, așa le-a îmblătit, încât n'a rămas nimic grăunt, și psiele abia s'au putut cosi. Cucuruzii i-a flendurit așa de tare, de numai cotorii au rămas, ba mulți au fost și smulși de tot din pământ. Bostani, fasole, castraveți, pepeni, și alte de acestea, ce erau săménate prin cucuruze, tóte le-a nimicit. Viile și pómeele tóte le-a bătut jos. Legumele din grădini tóte le-a nimicit. Vîntul a rupt pomi, a oncoat garduri și porți la pământ, a împréștiat tóte clăile de bucate de pe hotar și căpițele de fén. Apa a noroit tóte riturile de nu se póte cosi de-fel otava; a stricat poduri și altele. Așa-déră s'a fínit o'ó pagubă nesocotită.

În Berchișul de câmpia a bătuit ghiața și mai cumplit și a zdrobit tóte, ca la noi. Érá vîntul cel înfórțat a dărmat un grajd mare zidit de piétră; în el s'au aflat mai mulți ómenii, 2 boi și o stavă de cai constatátore aproape la 50 de capete. Când era vremea mai gróznică, un om a voit să iasă afară și úșa l'a trântit îndărăt și acolo a și murit. Érá oaii, când a pœnit grajdu, s'au strins la olaltă și cu spatele lor au ținut un pãrete până au sãrit afară. O iapă a perit acolo și dintre ceilalți cai au schiopat mulți, și boii cei doi încă au murit acolo.

Încă vė mai amintesc că poporul român din comuna nóstră e fórte bravă față cu cauza națională și avem și preot și învățator sirguincioși față de aceeași cauză. Mai încolo vė salut cu inimă curată pe toți.

Elisei Moga.

Étă ce scrie „Gaz. Bucov.“ despre furtunile ce s'au descărcat peste Bucovina: În 7 spre 8 August a. c. nóptea s'a descărcat peste comunele Bereznita, Vilaucea, Zamostie, Carapciu, Voloca și Stanești pe Ceremuș o furtună grozavă cu

grindină, care a cauzat pagube enorme, nimicind tóte cerealele pe câmp și tóte pómeele și legumele asti, că pământul a rămas gol cu deseverti. Poporațiunea acestor comune, dér mai ales cea din Vilaucea e desperată, căci partea cea mai mare a rămas fără nici o vere, ér' acuma n'are nici ce lua în gură. Lucru în câmp nu mai are, fabrici nu sun ér' pădurile sunt éspalcate și jupuite astfel, că nici un lucru nu se mai póte găsi întrînsele. Cu un cuvânt, nici un isvor de câștig, nici o agonisélă! De nu va interveni guvernul la timp și fără preget, dându-i poporului de lucru atunci réul e grozav și desperarea ia culme.

Diarul „Deșteptarea“ tot din Bucovina scrie următórele:

Vineri în 7 August st. n. după anii și nóptea spre Sămbăta s'au întémpiat mari nenorociri în Bucovina. Ruperi de nori cu o pétră nemăi pomenită de mare în măriméa oulor au nimicit în mai multe sate săménăturile cu deseverti. Satele Vaslăuți, Șubraneș, Șerăuți, Cucuirmic, Șipeniș, Lujan și altele, pe unde a trecut notopul acesta au rămas lipite pământului. Prin câmp nu se mai cunósce ori de-a fost ceva săménat. Epuri, cocostórci și paseri s'au găsit ucise pe câmp, copacii rupți pana la trupină, acoperemintele caselor sfărmate. În grădina boerului din Vaslăuț s'au strins a doua zi cam la un coreț de paseri ucise. Tot astfel de sciri îngrozitóre primim și din districtul Siretului și al Rădăuțului. În Rădăuți a trãsniț în mai multe case, cari au ars cu desăverti, nimicind astfel și strinsura adusă acasă. În Valea Putei a trãsniț fulgerul în casa lui Vasilie Jngur, căruia i-a ars totă gospodăria, avnd la un loc, casă mare, 2 grajduri, 3 șci, hambare și alte acareturi. Nenorocirea e mare. Să dăm și să ejutăm fã-oare cu e putem, pentru cei loviți de nenorocire.

Programul

adunării generale, ce va ține Asociațiunea Transilvană la 27 și 28 Agust n. c. în Lugosiu.

I. Mercuri, 14 (26) Augu 1896: a) Primirea óspeților la gara și ferate, la tóte trenurile. b) Óspeții cari sesc cu trăsura, sunt poftiți a descăle la hotelul „Concordia“, unde biroul permanent al comitetului arangiator va dalesușirile de lipsă. c) La 8 óre séra oœnire socială în grădina „Concordia“.

II. Joi, în 15 (27) Aust 1896: a) Convenirea la 8 óre a. m. notelul „Concordia“. b) La 8 1/2 óre a. m. participare la serviciul divin în ambele birici din loc. Cântările liturgice le vorœuta corurile respectivelor biserici. c) Ștața I-a a adunării generale la 11 óre a. m. în sala mare a comitatului. d) La 5 (p. m. participare la „Rugă“, sərbareșramului bisericei ort. române în cur bisericii și în grădina „Concordia“. La órele 7 séra

il despiciă aproape până jos, dicénd că are să scótă din inima lemnului fluierul.

— Ei, lucru naibi, că am uitat să-mi fac un ic mai înainte de a implânta paloșul în trunchiul arborelui și asta are să mă zăbovescă cam mult.

— Ba nici decát, căci eu încă își voi da ajutor.

Dicénd acestea, zina își vîri améndoué mánile în despiciătura trunchiului, ca să-i ajute a-l desface mai repede, Văcãrelul atunci își scóte paloșul și-i prinde améndoué mánile zinei în capcană.

— Ce-ai cređut să faci cu mine, cățáonă bătrână? Ai cređut să mă omori? Acum ești și tu în mână mea. Am să-ți fac și ție patru-deoile, decát nu-mi vei da ochii împératului și ai împératesei, pe cari i-ai răpit. Spune-mi unde sunt, că de nu aici își sfărma capul.

Zina, după ce a vedú, că nu e modru de scăpare din capoana în care căduse, l'a îndreptat pe văcãrelulul acasă la ea, spunéndu-i locul unde póte să afe ochii împératului și ai împératesei. Ea i-a mai

spus, ca să iée tot din acel loc și o sticlucă cu apă vie și cu apă mórtă, căci numai cu aceea póte să-i aședé.

Văcãrelul, înainte de a se duce, s'a apucat și a strîns bine trunchiul arborelui cu nisce funii, ca să nu iésă cumva zina din capcană, apoi alergând spre casa ei a aflat ochii într'o cutie, asemenea și sticlucă cu apă vie și apă mórtă și le-a luat cu sine. Când a sosit zina îi dîce: Deslégă-mé voinice de aici ca să mergem mai iute să aședé ochii împératului și ai împératesei până nu apune sórele.

— Numai acesta nu o fac cățáonă! Ochii vréu să-i aședé eu singur și de mé voiú incredința, că împératul și împératesa pot vedé cu ei cum au vedú și mai înainte, numai atunci te slobod, altcum nu. De aceea spune-mi, cum am să-i aședé. De nu aici își putredesc ósele!

Zina, după ce vedú și vedú, că de nu va spune n'are mántuire, îi dîce văcãrelului: — Du-te dér iute acasă voinice, de le aședé tu singur ochii. Ai de grije însă să nu uiți ceva din cele ce ți-le voiú spune: Ajun-

génd acasă, pune ochii într'o ulciacă cu apă călduță și-i lasă acolo până a doua zi. Mâne dimineță îi caută și, decát se vor fi înmuiat destul de bine, te apucă de lucru. Ochii cei negri sunt ai împératului, ér cei vineți ai împératesei. Mai întâiu pune pe împératul și pe împératesa cu fața în sus și desfăcéndu-le pleópele, unge bine locul ochilor cu apă din această sticlucă. Pe urmă aședă-le ochii la locul lor și unge-i tot cu această apă de trei ori una după alta și, decát nu vor vedé mai bine, ca cum au vedú mai înainte, atunci să mé chinuesci cum îți va plăcé. Te rog déră, voinicule, grăbesce, căci mé prea stringe afurisita asta de tulpină!

Văcãrelul după ce a aflat tóte din gura zinei, i-a retezat capul, căci scia bine ce-l așteptă, de-o va slobodi din capcană. După aceea își scóte vacile și le pomesce spre casă, ca să nu-l apuce nóptea. Capul zinei încă l'a luat cu sine și ajungénd acasă, l'a aruncat în pod lângă capetele fetelor ei. Împératul a simțit acuma o sdrăncinătură prea puternică și l'a întrebat: „Ce ai

aruncat în pod văcãrel căci s'a cutremurat tótă casa?“

— Am aruncat, íate împérate, capul zinei celei bătrâne și-a răpit ochii. Ți-am adus și ochii șiică va vré Dumnezeu, mâne dimineță să ți-i aședé la loc, ca să vedeți mai de cum ați vedú odată cu ei.

— Ce stai să vsol bre? Óre te-ai îmbăt de vinul dinsoă?

— Nici nu m'ambetat și nici nu glumesc, înălțate ínte; ce e de glumă e de glumă, dér euspun adevérul!

Mare îi fú ba împératului și a împératesei după c auđit tóte din gura văcãrelului. Ei de așteptau ziua următóre, ca să li-sele ochii și să scape odată de întunereci care căduseră de atăția ani.

A doua zi văcãrelul la ulciacă și după ce vedú, ochii sunt desul de bine înmuiati, se a de lucru. El aședé pe împératul și împératesa jos, după cum îl învățase și desfăcéndu-le pleópele, unge mai locului ochilor, apoi

emularea corurilor române pentru premiile lugoșenilor în curtea bisericii gr. or. și grădina otelului „Concordia”. Programul special se va distribui cu ocaziunea emulării. Pentru aducerea judecării asupra producțiilor corurilor emulante se va compune un juriu din omenii de specialitate ai Românilor prezenți. Juriul va împărți premiile și afară de acele fiș-care oor va primi liste comemorative pentru conlucrarea la această emulare. f) Continuarea „Rugei”.

III. Vineri, 16 (28) August 1896: a) Convenițiile la 8 ore a. m. în otelul „Concordia”. b) La 8¼ ore a. m. participarea la părăsirea pentru repositul George Barișiu în biserica catedrală gr. cat. c) Ședința II a adunării generale în sala mare a comitatului, la 10 ore a. m. d) La 2 ore p. m. Banchet în grădina otelului „Concordia”. e) La 7 ore sera Concert împreună cu reprezentațiune teatrală în teatru din Lugoșiu. f) La 9 ore sera petrecere de joc, în sala otelului, „Regele Ungariei”.

IV. Sâmbătă, 17 (29) August 1896: Escursiuni eventual la Băile Eroulane, Orșova, Ada-Kaleh, Pôrta de fer etc. *Ospetii curi voiesc a lua parte la excursiune*, sunt rugați a se însinua până în 23 August st. n. la adresa d-lui adv. *Coriolan Bredicean*, în Lugoșiu.

NB: a) Despre detaliile acestui program se va tipări un conspect detaliat.

b) Pentru executarea acestui program s'a constituit un comitet de 45 membrii.

c) Cu eventuale informațiuni va servi un birou permanent, care va funcționa dela 25 August st. n. în otelul „Concordia” Nr. 15.

d) Programe separate se vor distribui în biroul permanent și la casă.

e) Toți domni, cari voiesc a se folosi de cuartirele, ce stau la dispoziția comitetului aranjator, din nou sunt rugați, ca în înțelesul avisului deja publicat, până în 20 August st. n. să se însinue la d-l Dr. *Iacob Maior*, președintele secțiunii de incuirtare.

Lugoșiu, 10 August 1896.

Pentru comitetul aranjator:

Dr. Isidor Pop,
secretar general.

Ce e cu reuniunea învățătorilor gr.-cat. bihoreni?

O mișcare viată se observă între membrii corpului învățătoresc gr. cat din comitatul Bihorului. Mișcarea această provine din simțământul dulce și interesul viu față de civilizațiunea, progresarea și înaintarea în cultură a tinerei generațiuni avizată la sprijinul corpului didactic. „Pétra fundamentului culturai” se numește învățătorul. Măreț și sublimă e chiamarea lui, pe lângă toate că se observă un indiferentism și o nerecunoștință față de densus. Învățătorul e factorul prim al civilizațiunii, de mișcarea lui eminentă e atârnată fericea, prosperarea și bunăstarea popoarelor;

pe umerii lui zace sfânta sarcină a creșterii, docilității și a perfecțiunii. Densus e chiamat, din nisce tinere mlădițe a pune fundament solid statului prin stelpii măreți; densus întunerecul îl pôte prefăce în lumina cea mai lucitoare; elementul necultivat ér numai densus e capace a-l perfecționa la așa nivel, ca când-va să devină fala nenumărilor și flórea națiunilor.

De însămnătatea asta este pătruns și corpul didactic bihorean, numai că-i lipsese factorul principal, mijlocul salutar, rațional puternic și îndreptar bun și neprețuit, fără de care corp învățătoresc ajuns la culmea misiunii sale nici nu ne putem închipui. Nu avem reuniune învățătorescă!

Lipsa acestei conferențe o simțese și d-l coleg Augustin Pop, atrăgând atențiunea colegilor în meritul acestei cauze sfinte prin câte-va orduri indicate în coloanele acestui diar, (veđi „Gazeta Transilvaniei” Nr. 160 séu număr de Duminecă 29). Domnia-sa încă rógă pe autoritățile noastre competente să ne stea întrii ajutor.

Să se depărteze toți, cari au dubitat în acest pas, deci: Bucurați-vé, dragi colegi! Peste puțin timp avem reuniune!

La apele făcute în coloanele „Gazetei Transilvaniei”, „Familiei” și „Unirei”, inimile ubitóre de neam și de înaintarea și perfecționarea corpului învățătoresc, — cari le posed membrii măritului nostru guvern diecesan, — s'a prefăcut în flăcări arđtóre. Tótă puterea și-au pus în lucrare, concipiind statutele reuniunii învățătorilor gr.-cat. din comitatul Bihorului, cari de loc au fost așternute ministrului de culte pentru aprobare.

Durere însă! Statutele de patru-ori s'au respins și înapoiat din partea ministrului de culte pentru modificare. Ne nutrește firma speranță, că acuma, modificate fiind amésurat dorinței ministrului și așternute pentru aprobare a cincia-óra — peste puțin timp vor fi provédute cu clausula aprobării.

Dorim cu toții așa să fiă!

Apoi „La timpul binevenit, tot corpul didactic va fi avisat și invitat pentru constituire la un loc anumit”. Cu răspunsul acesta am fost mângăiați prin Veneratul capitol diecesan — la retrimiteră recur-sului înaintat în meritul înființării doritei reuniuni.

Atât pentru orientare!

Véđându-ne așa aprópe de înființarea și constituirea reuniunii noastre, nu pot trece cu vederea, să nu-mi esprim Prea veneratului capitol diecesan pentru pașii întreprinși, cea mai adencă mulțămítă. Suntem fâleți cu așa protecțiã, vom fi recunoșcători ori și când. Apoi promitem și sperăm că și reuniunea noastră, pe lângă oblăduirea prudentă și logică! pe lângă iubirea înfocată de cultură; pe lângă ajutorarea morală și materială, precum și pe lângă nenumeratele sacrificii aduse pe altarul culturii din partea măritului guvern diecesan, va prospera, ba încă și emula; ér ostenelele făcute pentru înființarea doritei reuniuni,

pe lângă mulțămítă sinceră, vor fi și recompensate de corpul învățătoresc bihoreni prin activitatea neîntreruptă la înflorirea și cultivarea tinerei generațiuni, crescută în adorarele noastre școle confesionale.

Poceiú, 4 August n. 1896.

Alesandru Mureșianu,
cant. învăț. la fetețe.

ECONOMIA.

Îmbunătățiri și reforme economice.

Discurs rostit de I. Georgescu în adunarea desp. III al Făgărașului, al Asociațiunii transilvane, ținută în 12 Iulie st. n. 1896 în comuna Porumbacul inferior.

Onorată Adunare!

Unde-i unul nu-i putere
La nevoi și la durere,
Unde-s doi puterea creșce
Și dușmanul nu sporesce.
Alexandri.

(Urmare).

Onorată Adunare! O îmbunătățire grabnică pe terenul economic, pe care o reclamă spiritul timpului de față, care ne strigă cu glas puternic: „Progres și éráș progres în toate ramurile activității omenești!” este fără îndoială cultura pomilor. Dér, durere, această îmbunătățire economică, după cum vedem și în această comună, este până acum prea puțin băgată în seamă, este lenevită și părăsită cu totul.

Căci ce vedem în realitate pe cele mai multe locuri? Vedem grădini destul de mari și spațioase, ca și aici, aprópe fără nici un pom roditor în ele; vedem în unele chiar burueni nefolositoare, ba chiar veninoase, în loc de pomi, legume séu ierburii folositoare omului séu animalelor domestice, ér icé-colea unde mai veđi câte-un biet pomișor doi, tineri séu bétrâni, își vine mai mare mila de ei, căci séu sunt impresurați de vlăstări tineri pe la rădăcină și pe trunchiu, pe cari nu-i delătură nimeni, séu sunt atacați de unele bóle, cari îi fac apoi în cele din urmă de se uscă și prăpădesc cu totul înainte de vreme.

Astăđi, când cu ajutorul drumului de fer, nu mai putem fi ascunși din vederea străinilor mai cu dare de mână, cari vin și ne cercetéză țera, să nu ne amăgim și să credem, că vom fi lăudați pentru nepăsarea și lenevirea noastră pe acest teren. Nu, căci călătorii străini, cari vin și ne cercetéză țera, întorcându-se éráșí acasă, se apucă și scriu prin foile lor despre cele véđute pe la noi, să nu ne amăgim și să credem, cum am đis, că véđându-ne grădinile noastre, destul de mari și spațioase, pline de burueni, vor đice și scrie, că au véđut pomi mândri și frumoși séu legume bune și gustóse. Nu, precum n'am face nici noi înșine.

Cultura pomilor este luată astăđi, din partea popórelor culte, ca și o cumpănă (busolă), cu ajutorul căreia se pôte constata gradul de cultură la cutare popor, de órece s'a adevărit, că cu cât un popor iubescce mai tare cultura pomilor, cu atât stă

el pe o tréptă mai înaltă de cultură și civilizațiune, și din contră cu cât el desprețuesce mai tare cultura acelora, cu atât stă pe o tréptă mai de jos a culturai și a civilizațiunei.

Treptat cu cultura pomilor ar trebui să se facă îmbunătățiri și culturai legumilor, căci după cum le vedem și pe acestea cultivate în điaa de astăđi, ele nu aduc mai nici un folos însemnat poporului nostru. Un strat-doué de ceapă, altul de sălată al treilea de morcovii ș. a. lăsate și acelea de multe-ori, până ce le impresórá buruenile, nu ne vor puté împăca nici-odată toate trebuințele noastre casnice, ci vom fi siliți a-le cumpăra chiar și pe acelea cu bani scumpi.

În privința această ar puté face ceva mai mult chiar și económele din această comună, așa ca să nu mai fiă silite de a fi tot cu crucerul și đecerul în mână, de primăvara până tómnă, cumpărând la ridichi napi, ceapă, verđe ș. a. ér grădinile și grădinuțele lor să le lase pustii și pline de burueni. Să se gândescă numai cele mai multe la timpul ce-l petrec prin ulițe și case, ar fi ca să-l petrecă în grădinuțele lor lângă straturile séménate cu legume.

Așa fac Săsóicele, conlocuitoarele noastre, pe cari nici nu le vei vedé cumpărând póme séu legume, căci ele tot-déuna cultivă destule, nu numai pentru trebuințele lor casnice, ci chiar și de vëndare; ele încă lucră la câmp, ca și femeile noastre, de nu cumva încă și mai mult, și cu toate acestea, în decursul anului întreg le veđi ducénd legume, sémínțe, póme, flori și altele prin orașele din apropiere, pe cari într'un an de đile fac mai multe parale și decât cel dintăit econom de ai noștri — pe bucate (Aprobări).

O altă îmbunătățire și reformă economică, ce o vedem introdusă în timpul din urmă și pe la noi este aceea a uneltelor séu instrumentelor economice.

Cine nu-și aduce aminte dintre economii noștri mai bétrâni, că înainte de această cu 40—50 de ani, cu deosebire aici în țera Oltului, carele erau neferecate, plugurile erau de lemn, érá de mașini pentru séménatul și săpatul cucuruzului, de cele pentru îmblătit, secerat, cosit, séménatul grăului și altele nici pomană nu era; cine nu-și aduce aminte, că pe noi ne cuprindea óre-care mirare, când auđiam pe ostașii noștri mai bétrâni, reintorși de prin răs-bóiele cu Neamțul séu Franțozul, povestindu-ne, că pe acolo se sapă cu o mașină trasă de cai séu boi, se séménă grăul, se-cara, ovésul ș. a. cu mașina să îmblătesce cu mașina se treeră ș. a.: astăđi étă-ne ajunsí și noi acolo, ca să nu mai lucrăm cu mâinile de cât fórté puțin, lucrându-se cele mai multe lucruri din economiã prin puterea animalelor domestice.

Acestea sunt tot atâtea îmbunătățiri și reforme pe terenul economic și cine pôte pătrunde tainele viitorului, ca să nu credă, că peste alți 40—50 de ani economii de atunci nu vor sta în față cu alte îmbunătățiri și reforme încă și mai mari și mai

ăședă ochii la amândoi; pe urmă îi unge odată și îi întreabă: Vedeti?

— Vedem ca printr'o sită desă.

După aceea le mai unge odată pleópele și-i întreabă éráșí: Dér acum vedeți?

— Vedem ca printr'un ciur.

Pe urmă îi mai unge încódată și îi întreabă éráșí: Dér acum vedeți?

— Acum vedem așa de bine ca nisce copii de doi-spre-đece ani.

Împératul și împérătésa, când s'au véđut éráșí cu vederea ochilor, nu scieau de bucuriã cum se mulțumescă lui Dumnezeu și vácărelului. Ei mai mare recunoștință ca aceea n'au aflat pentru vácărelul, decât să-i dărúescă toate averile lor și să-l ia ca fiu crescător al lor, căci ei și așa n'aveau nici un copil și nici un moștenitor în scaunul împérătésce.

Împératul și împérătésa, după ce și-au asigurat scaunul lor, s'au gătít de drum, căci de atăția ani nu-și mai véđură nici prietini, nici rudeniile. Ei la plecarea au incredințat copilului lor tóte cheile palatului, numai una nu dela grajdul cel din

fund nu i-au dat'o, spunéndu-i, că în grajdul cel din fund e un cal nésdrávan și se tem să nu-l încaleci cum-va și să-l tot ducă până-l va prăpădi.

Fiul, după ce a plecat împératul de acasă, s'a dus prin tóte odăile palatului și prin tóte grajdurile, ca să-și vadă averile dărúite. Lui îi veni într'o đí poftă, să între și în grajdul din fund și fiind-o grajdul avea o ușă de fier, pe care n'o putea rupe a săpat grajdul pe de desupt și astfel a ajuns la cal. Ajuns aici, a scos prin această gaură calul afară la lumină. Calul, după ce se véđú afară, îi đice flăcăului: Ei, domnul meu! Déocă vréi să ne preumblăm, încalecă pe mine și haide să mergem până la o fată de împérat, care are să-ți fiã mirésă!

Flăcăul n'a așteptat să-l rógé mult și el s'a dus de s'a îmbrăcat cu hainele cele mai frumoșe ale împératului și a încins și sabia cea mai frumoșă și a venit éráșí la cal; a pus șéua pe el și frélul în cap și încalecându-l au éșít pe pórtă afară. Tótă îngrijirea casei a lăsát'o pe un servitor,

care-l avea mai credincios. Calul, după ce a éșít afară din curte, a nechezat una, dér atât de puternic, încât l'au auđit și împératul și împérătésa tocmai de acolo de unde erau ei duși. Calul își đise atunci:

— Te ține numai bine domnul meu, să nu cađi cumva, căci eu voi merge iute ca vântul și ca gândul. Nechezatul meu s'a auđit cale de o sută de đile și îndată ce-l va fi auđit împératul și împérătésa, ei se vor grăbi acasă, căci se tem de vre-o nenorocire.

Împératul, cum a auđit nechezătura calului, đise cătră împérătésa: Ai auđit nechezatul calului nostru celui nésdrávan?

— L'am auđit, împérate! Să ne grăbim numai cătră casă, căci neastampératul de báiat l'a scos din grajd și-l va fi încálecat. Báiatul nu-i scie séma calului și pân'ajungem noi pôte că mai nu-l mai aflăm în viétă. Pân' acasă avem un drum de două-đeci de đile.

Calul, după ce i-a spus domnului séu, ca să se țină bine, s'a ridicat în vэдzuch și s'a dus ca vântul și ca gândul până în

țera unde era mirésa stăpánului séu. Calea această o făcură ei în vre-o două óesuri numai. Când era aprópe de orașul împérătésce se opresce calul într'o pădure și îi đice stăpánului séu:

— Eu rămân în pădurea asta, ér tu să te duci în oraș și să intri în curtea împérătéscă, căci împératul are să te toc-mescă de găinar peste paserile din curte și așa vei puté să-ți veđi mirésa în fiș-care đí. Ai de grijă însă, că împératul are trei fete mari. Mirésa ta e cea mai mică, carea este și cea mai frumoșă și mai desțéptă din tóte. Înainte de a te apropia de oraș, te dá de-a peste capul și te vei schimba într'un moșnég bétrân! Frélul meu i-al cu tine și când vei avé lipsă de mine, scuturá-l odată și eu îndată voi fi acolo.

Flăcăul după ce a auđit acestea dela cal, i-a luat frélul și s'a dus spre oraș. Când era aprópe de oraș s'a dat peste cap și s'a prefăcut nenisorule, într'un moșnég bétrân. S'a dus până în curtea împérătéscă și împératul l'a tocmit ca găinar, mai dândú-i înc'o slujbă: ca în đilele secetóse să ude

minunate ca acestea, ce le vedem noi astăzi?

Unui Francez séu Neamț, cari în țera lor pórta o economiá mai înțeleptá de câmp vędându-ne miriștile nóstre după secere, arse și párlite de sóre și fárá nici o verdéță pe ele, pe cari umblá de cele mai multe-ori nisce vite slabe și mórte de fóme, îi s'ar párea, cá se aflá într'o țérá sélbaticá, érá nu civilizată precum e a nóstrá.

La acésta ar trebui s'e se cugete și economii din acésta comuná, deórece după cum vedem cultura trifoiului și a celorlalte plante de nutreț, nu se aflá nici măcar la început, deși páământul se arată destul de bun și priincios culturei lor.

Cultura trifoiului roșu, precum și a celorlalte plante de nutreț au luat în timpul din urmă și pe la noi în apropierea orașelor și în comunele cu câmpurile comasate un avént așa de mare, încât negustorii de asemenea séménțe, cari mai înainte cu 20—30 de ani, abia vindeau câte-va decí de chilogramme pe an, astáđi vënd mai multe decí și sute de máđi metrice; mai mult, chiar și unii economi de pe la sate, unde se cultivá asemenea plante, au început a-și scóte înși-și séménțele de lipsá din aceea, nu numai pe séma lor, ci chiar și pentru vëndare.

Ce dovedesc tóte acestea? Dovedesc aceea, cá cultura ierburilor séménate este tot așa de lipsá și folositóre în economiá, ca și ceea a bucatelor, și cá economii, cari nu încercá introducerea lor cât mai în grabá în economiá, își lipsesc vitele de cel mai bun și mai gustuos nutremént atât de peste vará, cât și de peste iérná.

Când cultura ierburilor de nutreț va lua și în acésta comuná un avént mai mare; când vitele nu vor mai fi silite a umbla peste vará mórte de fóme prin miriști, atuncí se vor putea face încercáři și cu crescerea unui soiú mai bun de vite, precum e cel actual; s'ar putea face încercáři cu crescerea vitelor de rassa (soiul) Pințgau, Simenthal și altele; până când însă nu se va face acésta, până atuncí trebuie s'e se mulțámescá economii nóstri cu vite de aici, ca și de pe aiurea cu soiul actual, deórece eventualele încercáři, nu numai cá n'ar reuși, ci ar putea fi chiar págubitóre pentru cei ce le-ar întreprinde. (Aprobáři).

În legáturá cu acestea n'ar strica, când economii nóstri ar fi mai prevédători și la vinderea bucatelor și ar cultiva mai cu sémá astfel de séménături, cari nu recer atáta lucru și cari se plătesc mai bine, deórece nu numai la noi, ci chiar și în alte țéri se simte o scádere continuá în prețel bucatelor.

Imprejurarea acésta a făcut pe unii economiști invéțaři, ca s'e studieze afacerea și s'e publice apoi rezultatele ei. Rezultatele la cari au ajuns economiștii numiți sunt fórté interesante. Din acelea se vede, cá nu scade prețel bucatelor, pentru-cá ce s'au înmulțit ródele páământului, ci pentru-cá ce o sémá de speculanți vënd și cumpérá pe termin la bursa din capitalele țé-

rilor mai mari anumite cuantități de bucate, cari cumpérate din mână în mână, hotáresc prețel lor adese-ori nu numai dintr'o țérá, ci de cele mai multe-ori chiar din lumea întrégá.

Lucrul stá așa! Un bancher séu un om care tráesce după venitele capitalului séu, pune încă prin Ianuar séu Februar o anumită cuantitate de bucate în vëndare, cari se aflá încă pe câmp și abia răsárite, cu un preț bagatel, pentru cari și pune suma de lipsá îndată jos în bani séu hártii de valóre. Altul de lângá el dá în tég și-l cástígá cu câte-va procente, pe cari bogátanul le bagá în busunar drept dobândá, după capitalul séu pus în jocul de bursá (un fel de lotáriá). Al treilea de mai incoalea cumpérá aceeași cantitate de bucate, pe lângá óre-cari procente, pe cari le vinde la al patrúlea și așa mai departe.

În modul acesta se ficsézá prețel bucatelor, nu numai dintr'o țérá, ci adeseori din lumea întrégá, astfel ca speculanții s'e cástige tot mai mult, érá plugarul s'e nu-și póta scóte din vinderea acelorá nici măcar cheltuelile fácute cu lucrul câmpului și strinsul acelorá.

Stápánirea din țera nemțescá, a fost cea dintáiu, care a adus acum mai de curánd o lege, prin care se opresc téguelile de bucate fácute pe termin mai înainte de stringerea recoltelor de câmp. Rémáne acum rëndul la stápánirile celorlalte țéri, ca s'e facá și ele asemenea, ca astfel bietul econom s'e nu mai fáá silit de a-și lápáda bucatele sale, cástigate cu multá trudá și ostentéla pe un preț de nimic.

Acestea sunt onorată adunare! Imbunătățirile și reformele mai noué pe terenul economic; imbunătățirí, cari au dat și mai dau și astáđi mult de gândit economiștilor invéțaři.

Dée D-đeu, ca pornirile stricációse arátate în acest discurs s'e se impuținează și se incetează din an în an tot mai tare din mijlocul poporului nostru; dée D-đeu de altá parte ca imbunătățirile și reformele economice amintite aci s'e se introducá cât mai curánd prin tóte comunéle nóstre: atuncí nu ne îndoim, cá vom putea realiza mai lesne și mai ușor scopul la care țintesce asociatiunea nóstrá transilvaná și despártámintele ei, care nu este altul decát: „literaturá románá și cultura poporului román!“ (Aplause generale).

Amintiri din viața de soldat.

(Narațiune).

Intr'adevér erau frumoșe timpuri pe vremea când eram eu soldat. Purtam pe atuncí rocurí albe și când ómenii ne dáceau, cá pantalonii ne ajung până la gát, nóus nici cá ne pása, pentru-cá sciam cá numai de nácas ne đic, fiind-cá ei nu puteau s'e aibá tot așa.

Un fecior mai țanțos ca mine nici nu se afla în regiment, hainele își státeau pe trup de minune frumos.

Ceea ce voesc acum s'e v'e vorbesc

este un lucru de tot serios, care intr'adevér pentru mine fú cam neplăcut și era pe aci s'e-mí pierd renumele bun, ce-l aveam. Dér, cumcă eu intr'adevér trebuie s'e fiu un om cu minte, ceea ce toți ómenii dela noi din sat o sciu, se vede și de acolo, cá atuncí nu m'ar fi ales și pe mine în comitetul satului, de-órece acolo au lipsá numai de ómeni cu minte ca mine.

A fost așa-dérá, ca s'e nu facem vorbá multá, cam prin anii 50. Pe timpul acela eu eram recrút în orașul B. la regimentul X. Timpul era cam înaintat, erau aprópe implinite cele 8 s'éptémáni de nécas și se apropia timpul s'e mergem și noi cei tineri s'e stám cu pușá în serviciu. De câte-ori își aduceam aminte de acésta, tot-déuna mé temeam, pentru-cá în serviciu cât ce greșescí ceva îndată te iau de după cap și te aruncá pe câte-va đile în „cușcurie“.

Intr'o đí veni la mine un amic F., cu care eram la o companiá și își era și pámentén.

Amicul F. își đise:

— „Scii frate ceva, eu mi-am implinit anii de cáțánia și acum mé duc acasă la ai nóstri; dér tu, care numai acum începí cu cáțánia și vei merge cât de curénd în serviciu, trebuie s'e-ți cumperí o gheretá (incáperea pentru sentinelá). Másarul nu ți o face din 10 fl. și de aceea scii tu ce, dá-mí tu 3 fl. și îți las eu pe a mea, pentru-cá eu nu voesc s'e o duc cu mine acasă. Cu 3 fl. numai ție ți'o dau, cá-mí ești prietin și pámentén. Ghereta este aceea, care stá dinaintea pazei colo în piată și poți s'e ți-o aduci acasă încă astáđi“.

— „Apoi frate F.“, îi đise eu, „cásuța aceea nu-i de-a împéráției?“

Amicul meu la întrebarea acésta nu și-a mai putut reținé risul și-mí đise:

— „Frate eu nu te ținém așa nebul, atuncí împéráția multí bani ar trebui s'e aibá ca s'e póta cumpéra la toți recrúții câte-o gheretá. Tu însă, decá în s'éptémána viitóre ți'a veni rëndul s'e mergí în serviciu și n'o vei avea, atuncí îi vede tu, ce-ți va đice d-l sergent, pentru-cá el mai mult de lucru are cu aceea, ca toți ficiorii s'e aibá cáșulia sa și đice, cá soldatul fárá de acésta e ca și bourelul fárá casá“.

Dupá vorbele acestea amicul F. mé privi așa cu jele, încát eu îi cređui tóte câte își spusé până acum. Atuncí eu cu un greu oftat am scos din busunar 3 fl. și i-am dat amicului F. și astfel tégul s'a isprávit și cáșulia din piată era proprietatea mea.

— „Párinții t'ei“, đise amicul F., bágându-și iute în busunar cei trei floreni, „se vor bucura, când le voi spune, ce tég bun ai fácut“.

Amicul meu își luá đina buná dela mine, ér eu mai dorindu-le celor de acasă multá voie bună și sánétate, s'a dus, đicénd, cá se grábescé la tren ca s'e nu întârđie.

Acum eu n'aveam alt lucru mai de grabá, decát s'e mé duc iute după cáșulia de pazá de pe piată cea mare. Când am

vędut eu cáșulia, așa frumoșá, colorată și negru-galbin, atuncí intr'adevér mi-a rú inima în piept și eu aș fi luat cáșulia numai decát în spate, de nu era prea grea. Pentru aceea m'am dus în odaia de pazá și am đis d-lui corporal:

— „D-le corporal, n'ai fi d-ta așa de bun ca s'e lași pe un ficior dela pazá s'e-mí ajute s'e duc în casarmá cáșulia aceea, ce stá afará?“

La vorbele aceste corporalul înholbá nisce ochi mari și strigá cátrá mine:

— „Mișelule, ești nebul, ori beat? Veđi de te cará de aici, cá îți ard nisce pálmí, de-ți sar dinții din gurá, tot câte cincí de-odată!“

Cu d-l corporal am nimerit'o réu.

— „D-le corporal“, îi đise eu din nou, „cređi d-ta cá eu sunt nebul ori beat, când eu cer s'e-mí dai ce e al meu? Sciu eu acum de ce nu voescí d-ta s'e mé lași s'e-mí duc acasă cáșulia, îți place d-tale de ea și voescí s'e o ții pentru d-ta; eu îți spun însă, cá aceea nu-i cápéta-o!“

Abia iam spus eu aceste, și el face semn unui soldat, îi spune ceva încet la urechiá, arátá cu degetul la cap, soldatul cautá la mine și iésá afará din odaie.

Dupá aceea corporalul s'a purtat mai prietinesce cu mine, mi-a đis s'e șed pe o bancá, ce se afla acolo, și își đise s'e aștept numai puțin, cá va veni numai decát un ficior, care s'e-mí ajute s'e duc cáșulia. Eu m'am liniștit și iar l'am întrebat:

— „D-le corporal, s'e nu-mí ia în nume de réu, cá eu am fost cu d-ta așa de dur, dér veđi o așa cáșulia ca aceea, nu-i numai jucáriá.“

Corporalul privi cu compátimire la mine, dér nu đise nimic. Ceilálți soldáři dela pazá rideau și șopteau între sine, dér eu nu înțelegeam nimic de ce ei ríd, și așa eu cugetam: rideți voi, dér eu am cumpérat un lucru bun și frumos fórté lesne, dela amicul meu F.

De-odată vęd numai, cá se deschide ușa odáiei de pazá și în láuntru intrá medicul militar urmat de doi soldáři dela spital. Noi toți sárirám de pe bancí, când a intrat medicul, corporalul îi insciunța medicului đicénd:

— „D-le medic, acesta e omul“.

Atuncí mi-am gândit: d-l medic va visita prima dată cáșulia s'e vadá, cá óre e destul de sánétósá pentru de-a putea locui în ea. Dér ce s'e veđi? În loc s'e visite cáșulia, el vine la mine își cautá pulsul, mé întrébá, cá am poftá de mâncare, și cá pot dormi bine.

— „Fórté bine d-le medic“, i-am răspuns eu, „dér eu nu sunt morbos, și mi-se pare, cá a i este o greșálá, pentru-cá eu am venit singur numai după cáșulia de afará s'e o duc acasă“.

— „Fórté bine“, își đise medicul, „îți vei cápéta cáșulia ta numai decát“, demándá apoi corporalului: „Numai decát s'e aduce-ți un car oa s'e ducem pe acest nefericit în spitalul militar“.

Când am auđit de spital, am luat'o

straturile cu flóri și în fá-care diminéță s'e puná pe feréstra dela odaia în care dorm fetele câte-un buchet de flóri, pe care s'e-l póta lua fetele, când se vor scula.

Gáinarul își fácea bine datorința și împératului îi plăcea mult de el, vędându-l atáta de harnic.

Fetele cele mai mari erau logodite améndoué și după câte-va đile au și avut nunta. Așa, cá împératú a rémas numai cu cea mai micá. Intr'o đí, pe când era numai fata singurá acasă și se uita pe feréstrá la moșneagul, care plivea buruenele dintre flóri, se dá moșnegul peste cap și se preface într'un voinic mándru și frumos de-i rápi inima fetei. Flăcăul scuturá frél și iată-i calul pe care-l incálecă și, ridicán-se în vędzduh, dá un ocol imprejurul orașului, apoi se slobóde éráși jos în grádiná. De aici calul se duce și voinicul se dá de-a peste capul de se schimbá éráși în moșnegul de mai înainte. Fata, după ce vędú acésta minune ne mai auđită, nu se putú rábda s'e nu-l întrebe, cá cine este el și ce

fel de om nesdrávan e, de s'a schimbat într'atátea forme..

Flăcăul i-a spus, cá este fecior de împérat și cá el a venit aici numai s'o vadá, de-órece ea e surđuitá de mirésa lui. Invoiala s'a fácut și din partea fetei. Ei se înțelegeau acuma despre nunta lor, când și în ce đí are s'o aibá.

Intr'una din đile vine un fecior de împérat, ca s'e pețescá fata împératului. Fata nici nu voia s'e se arate, đicénd, cá ea își are mirele ei. Impératul se fácea foc de mániá, când o auđi și o silea pe fatá cu tot prețel s'e se aréte pețitorului. Fata a eșit din casá și s'a dus la bordeiu de ți s'a jeluit gáinarului. Gáinarul s'a dat de-a peste capul și s'a schimbat într'un voinic mándru și frumos și scuturând din fréu i-a venit și calul. El își incálecă calul și după ce dá un ocol imprejurul orașului, vine și întrá în curtea împératului. Impératul când îl vede mult se minunează de o așa frumusețe de om și đice în gândul séu; Un așa ginere, când mi-ar veni, ce mándru aș fi eu atuncea!

Intr'acestea îi đice fata: — Vedeți tatá, acesta este mirele ce mi l'am ales eu!

— Și cine e? Și de unde-l cunosci tu?

— Il cunosce, cáci acesta este gáinarul t'eu.

— Care gáinar?

— Moșnegul, care l'ai tocmit în đilele trecute ca s'e ne îngrijescá gáinile și s'e ne ude grádiná cu flórite.

Imperatul nu voia s'e cređa vorbele fetei, cređénd, cá a inebunit de bucuriá, vędénd un așa fecior frumos.

Feciorul, după ce intrá în casá, îi cere împératului fata, spunéndu-i, cá invoiéla între el și între fatá e fácutá de mai înainte, și acum nu-i rămáne alta, decát s'e facá pregátirile de nuntá până se va reíntórce el de acasă cu párinții lui. Spunéndu-i aceste s'a fácut nevéđut.

Feciorul de aici a plecat acasă, cáci se temeá, nu cumva s'e sosescá împératul și împérátesa din cálétoria lor și s'e nu-l afle acasă. El, cum ajunge acasa, își așezá calul în grajd și astupá gaura ce o sábase. Dupá ce le-a pus pe tóte în bună rënduelá

sosescé și împératul cu împérátesa din cálétoria și mult se bucurará vędéndu-și fiul întreg și sánétos. Impératul îl întrébá, cá de ce a nechiezat calul cel nesdrávan, cáci auđindu-l s'au grábit acasă, teméndu-se s'e nu 'i se fi întâmplat vr'o nenoróciere. Feciorul n'a tăgáduit, el i-a spus drept împératului și împérátesei pe unde a umblat și ce 'i s'a întâmplat. Impératul și împérátesa după ce s'au mai odihnit vre-o doué-trei đile, s'au gátit din nou de cálétéria ducéndu-se dimpreună cu fiul lor după mirésa, ce i-a fost ursită.

Ei, după ce și-au luat mirésa au venit acasă și au mai fácut înc'o veselie cum nu s'a mai vędut. Impératul și-a dat scaunul séu vácárelului, pe care și-l luase de fiu. Vácárelul a fost un împérat atáta de puternic și atát de înțelept încát 'i se dusesé vestea în tótá lumea de puterea și înțelepciunea sa. Ei au tráit în înțelegere și dragostea cea mai bună și vor fi mai tráind și astáđi de nu vor fi murit.

Incálecai p'o șea și v'e povestii așa.

Dometiu Dogariu.

a szabály rendelet szerinti mellékjövédlemmel és az állami anyakönyvek vezetéseért évi 60 fr. tiszteletdíjjal javadalmazott államást elnyerni ohajtják, hogy az 1883. évi I. t. cz. 6. §-ában körülírt kelleket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati folyamodványait f. évi Augustus hó 31. napjáig bezárolag annál s inkább adják be mivel a későbbben érkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

A magyar államhivatalos nyelvén kívül a román nyelvnek alapos tudása okvetlenül szükséges és az okmányokkal igazolandó.

A választás megtartás napja a kitűzött határidő betelte után fog kitűzteni.

Törösvárt, 1896 évi július hó 31-én.

1039,3—3.

Urdea, szolgabíró.

O specialitate naturală neprețuibilă

este apa minerală alcalin-acidă bicarbonată

Isvorul „MATILDA” de Bodok,

care după experiențele făcute sau dovedit ca o apă medicinală prea eficace și plăcută, mai ales: la **conturbări de mistuire, maladiile stomacului, a rinichilor, a beșicii udului și ale organelor respiratoire** etc.

Borviz de primul rang

care prin limpezitatea sa rară și prin conținutul său mare în acid carbonic natural — de un gust și efect prea plăcut și binefăcător — va îndeplini chiar și pretensiunile cele mai delicate, ca cum nici o altă apă minerală.

DEPOSIT PROPRIU în Brașov: strada Căldărarilor Nr. 68, în Sibiu, Sighișoara și în Alba-Julia: la D-l I. B. Misselbacher sen., în Cluj: la Segesváry és társai, în Deva: la Balog Gyula, în Oreștie: la Németh János.

Cu totă stima:

Administrațiunea isvorului

„MATILDA.”

JOSEF GYÖRGY,
(comit. Háromszék). Bodok. (Transilvania).

1025,8—100

Ajutor grabnic și sigur

pentru

SUFERINȚE DE STOMACHU ȘI URMARILE ACESTORA!!

Mijlocul cel mai bun și eficace pentru menținerea sănătății, curățirea sucurilor precum și a sângelui și pentru promovarea unei mistuirii bune este deja pretutindenea cunoscutul și plăcutul

„Dr. Rosa's Lebens-Balsam“.

Acest balsam preparat cu îngrijire din erburile alpine cele mai bune și tămăduitoare se dovedește ca foarte folositor în contra tuturor greutăților de mistuire, căcei de stomach, lipsa de apetit, rigăzei, congestiunilor, haemoroidelor etc. etc. În urma eficacității sale a devenit acest balsam acum un singur și dovedit medicament de casă popular.

Sticla mare costă 1 fl., mică 50 cr.

Mii de scrisori de recunoștință stau la dispoziția!

FIȚI ATENȚII!!!

Spre a evita înșelătorii, faceți pe fiecare atent, că nă-care sticlă cu Dr. Rosa's Lebens-Balsam, care singură numai de mine este preparat după receta originală, este învelită în hârtia grosă albastră, care poartă în lungul ei inscripția: Dr. Rosa's Lebens-Balsam din farmacia „zum schwarzen Adler“, B. Fragner, Prag, 205—3” în limba germană, boemă, ungară și franceză, și cari sunt provădate cu alăturata marcă a fabricii luată sub scutul legal.

Dr. Rosa's Lebens-Balsam

Veritabil se poate procura numai în
Depositul principal al producătorului

B. Fragner,

Farmacia „zum schwarzen Adler“ Prag 205—3.

In Budapesta: la farmacia I. von Török.

Tote farmaciile din Brașov, precum și tote farmaciile mai mari din monarhia Austro-ungară au depositul din acest balsam de viță.

Totul de acolo se poate avea:

Alifia de casă universală de Praga

(Prager Universal-Haussalbe)

un medicament sigur și prin mii de scrisori de mulțămire recunoscută în
contra tuturor inflamațiunilor, rănilor și umflăturilor.

Acosta se întrebuințează cu succes sigur la inflamațiunilor, la stagnațiunea laptelui și întărirea țitelor cu ocazia nea tuțercării copilului, la abscese, ulcere, pustule cu puroiu, carbuncule; copturi la unghie, la panariții (ulcerațiunilor) la degete, la întărituri, umflături, tumorea glandulelor limfatice, lipume etc. — Tote inflamațiunile, umflături, întărituri se vindecă în timpul cel mai scurt; la casuri fuse, unde s'a format deja puroiu, absorbă baba și o vindecă în timpul cel mai scurt fără dureri.

In cutiøre á 25 și 35 cr.

Fiți atenți!

De-ore-ce alifia de casă universală de Praga se înveteză foarte desu, faceți pe nă-cine atent, ca singur numai la mine se prepară după receta originală. Acosta este nu-

mai atunci veritabilă, decât cutiørele din metal galben, în cari se pune, sunt înfășurate în hârtia roșie pe care se află tipărită în 9 limbi explicațiunea cum se întrebuințează, împachetate și în cartone vinete, — cari sunt provădate cu marca fabricii de mai susu.

Balsam pentru auđ.

(Gehör-Balsam.)

Cel mai probat și prin multe încercări cel mai temeinic medicament pentru
vindecarea auđului greu și spre redobândirea auđului perdut. 1 Flacon 1 fl.

Intemeiată
la 1887.

„VICTORIA“

Intemeiată
la 1887.

Institut de credit și economii, societate pe acții.

Sediul: ARA D, casa proprie, calea Archiducului Iosif Nr. 2.

Capital de acții fl. 300.000. Fond de rezervă fl. 90.000.
Depuneri fl. 900.000. Circulația anuală fl. 12.000.000.

Primesce depuneri spre fructificare, după care solvesce 5% interese fără privire la terminul de abdicere.

Dare de venit după interese încă o solvesce institutul separat.

După starea cassei, depuneri până la fl. 1000 se restituie îndată la prezentarea libelului fără abdicere.

Depuneri se pot face și prin postă și se efectuează momentan după sosirea comandei.

912,12—*

Direcțiunea institutului.

Specialitate contra
Ploștililor, Puceșilor,
Gândacilor de bucatării, Molii,
Pădușii pe animale domestice etc. etc.

Zacherlin

are efect miraculos! Nu există alt mijloc de a prăpădi
ori și ce insecte, de aceea îl laudă milioane de cumpărători; și e foarte
cautat. Semnele sunt: 1) Sticla sigilată. 2) Numele: „Zacherlin.“

Se află de vânzare în Brașov: La Domnii I. L. et A. Hesshaimer,
Heinrich Zinz, Dimitrie Eremias nepoții, Emil Por,
Karl Irk, Franz Kelmén farmacist, Julius Müller, Carol Schuster farmacist, Teutsch
et Tartler, N. Grădimar, Eduard Kugler farm., Succesorul Anton Zeriff, Julius
Hornung farma ist, Heinrich G. Obert, Ferdinand Jekelius farmacist, Victor Roth
farmacist, Heinrich Wagner, Karl Harth, Ioan Dușoiu et Fiu, Fritz Geisberger,
Fritz Czekely, K. Zerbos, Lazar & Verzar. — În Făgăraș: La Domnii: I. Iarosch
Heinrich Schul, Alexander Nehrer, Jacob Fleisig. — În Cohalm: La Domnii: Ernst
Wolf, Eduard Victor Melas.

1.6 SENSATIE 1.6

fac orológele de busunar,
Original Goldin remontoir de Genf
cu mecanism de precisiune antimagnetice, acu-
ma inventat și în placă de arătător emailată.

Aceste orológe lucrate admirabil de ele-
gant, nu se pot deosebi nici de specialiști, de
cele de aur curat. Capacurile foarte frumos cise-
late, nu-și perd fazonul și pentru mers regulat
se garantează în scris pe termen de 3 ani.

Prețul unui orologiú 6 fl.

Potrivite lanțuri de Goldin cu carabin de siguranță, fazon sport
mărcii sau panteră cu 1 fl. 50 cr. Se dá la nă-care orologiú un toc
gratis. Aceste orológe deja sunt introduse la cei mai mulți amployați ai
căilor ferate Austro-Ungare. Se pot procura esclusiv prin depoul central:

3—6 Alfred Fischer, Viena: Adlergasse 12.
— Comandele se fac prin ramburse (Nachnahme). —